Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 220 (7. 009) 1989 йил 26 сентябрь, сешанба. Баҳоси 3 тийин

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИ ОЧИЛДИ

МОСКВА. (ТАСС). 25 сентябрь куни Кремлда Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг қўшма мажлиси билан СССР Олий Советининг иккинчи сессияси ўз ишини бошлади. Сессияни СССР Олий Советининг Раиси М. С. Горбачев очди.

СССР Олий Советининг аъзолари ғоят масъулиятли ва қизғин иш олиб бормоқдалар. Депутатлар СССР ҳукумати тақдим этган 1990 йилда мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат плани ҳамда бюджети лойиҳаларини кўриб чиқадилар.

Сессияда сиёсий ва иқтисодий ислоҳотни чуқурлаштиришга, миллий муносабатларни уйғунлаштиришга, Совет социалистик миллатлари бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлашга қаратилган бир қатор муҳим қонун лойиҳаларини кўриб чиқиш ҳам кўзда тутилган. Жумладан, давлатимиз конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги, СССР халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Советининг регламенти ҳақидаги, СССРда халқ депутатларининг мақоми тўғрисидаги қонун лойиҳаларини муҳокама қилиш ва СССР халқ депутатлари съездига тақдим этиш мўлжалланмоқда.

СССРда мулк ва кооперация ҳақидаги, ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер тўғрисидаги, ижара ва ижара муносабатлари ҳақидаги, социалистик корхона тўғрисидаги, СССРда пенсия таъминоти, ягона солиқ системаси тўғрисидаги, коллектив меҳнат низоларини ҳал этиш тартиби ҳақидаги, ошкоралик ва матбуот тўғрисидаги қонун асосларини ва давр, қайта қуриш тақозо этаётган бошқа қонун актларини кўриб чиқиш кўзда тутилган.

СССР Олий Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Лукьянов сессиянинг кун тартиби ва иш тартиби юзасидан СССР Олий Совети Президиумининг таклифларини маълум қилди. Депутатлар палаталар бўйича алоҳида-алоҳида овоз бериш йўли билан сессиянинг кун тартиби ва иш тартибини тасдиқладилар.

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1990 йилги давлат плани тўғрисида ва 1989 йилги план қандай бажарилаётганлиги ҳақида доклад қилиш учун СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Л. А. Воронинга сўз берилди.

СССР Олий Совети иккинчи сессиясининг ишини ноябрь ойи охирида тугаллаш кўзда тутилади.

Хушхабарлар

Тошкент Ирригация давлат махсус конструкторлик бюросида ишлаб чиқилган лазер системаси билан бошқариладиган ярим прицепли ер текислагич суғориладиган ерни участкаларга бўлиш, майдонни маълум даражада қиялаштиришга кўмаклашади. Қизил Ўрда механика заводи мазкур машинани ишлаб чиқаришни ўзлаштирмоқда. Текислагич К—701 маркали трактор билан бирга соатига қарийб 2,5 гектар ерни текислайди.

* * *

Тошкентдаги «Прогресс» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги давлат комитетидан 35 мингта деталини руҳлаб бериш буюртмасини олди. Бу ерда экологияга зарар етказмаган ҳолда кўплаб металл буюмларни руҳлаб, хромлаш имконини берувчи иккита гальваник линия ишга туширилди. Шу тариқа ишлов берилган арматуралар жойлаштирилган бетон панеллар Спитакни тиклаётган қурувчилар учун Арманистонга жўнатилмоқда.

* * *

Ўзбекистон физик олимларидан С. Баҳромов (республика Фанлар академияси) ва А. Ҳайдаров (ТошДУ) Америкадан қайтиб келишди. Улар 11 совет олими қаторида Калифорния штатидаги Стенфорд университетида ўтказилган «Халқаро лазер фани» конференциясида қатнашдилар. Тошкентлик мутахассислар у ерда ўз тадқиқотлари ҳақида доклад қилдилар.

* * *

Маҳаллий саноат системасида ишлаётган Тошкентдаги «Пресс» кооперативининг маҳсулоти автомобиль ҳаваскорларини қувонтиради. Бу ерда ниҳоятда тақчил мол — «Жигули» автомобилларининг шамол тўсадиган ойналарининг дастлабки туркуми чиқарилди. «АвтоВАЗ» техника хизмати станциясига ана шундай ойналарни етказиб бериш тўғрисида шартнома тузилди. Ойига 200—250 та шундай ойна тайёрлаш режалаштирилмоқда.

(ЎзТАГ).

Тонгги газеталарда

© Илгари хабар қилинганидек, 21 сентябрь куни М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитетида партиянинг сайлаб қўйиладиган Марказий органларига кирган ишчилар, колхозчиларнинг катта группаси билан учрашди. М. С. Горбачев учрашувни очар экан, кўпдан буён улар билан учрашиш муддаоси борлигини, бу муддао уларнинг истакларига мос келиши яхши бўлганлигини айтди ва учрашув қатнашчиларини дарҳол рўйи-рост гаплашишга чақирди. Ана шу учрашув ҳақидаги тўла ҳисобот «Қайта қуриш учун курашда уюшқоқлик ва тартиб кўпроқ бўлсин» сарлавҳаси остида ёритилган.

Киши ўз меҳнати натижасини кўрганда қувонади. Машкура Султонова 12 йилдан бери «Учқун» тўқимачилик-галантерея ишлаб чиқариш бирлашмасининг 1-филиалида шу меҳнат завқини тотиб келмоқда. У рўмолларга гул тушириш цехида ишлайди. Табиийки, ўз меҳнатининг маҳсуллари хотин-қизларга ёқишига ҳаракат қилади. Ҳозир дугоналари ўртасида илғорликни қўлдан бермай келмоқда.

СУРАТДА: Машкура Султонова.

Х. Мирзакаримов сурати.

Ўзбекистон ССР Қонунлари лойиҳалари— умумхалқ муҳокамасида

Демократия тантанаси

Жамиятни социал-иқтисодий ва маънавий ривожлантиришга қайта қуриш даврида оммани сафарбар этиш, аҳолининг кундалик турмуши, халқнинг талаб ва эҳтиёжларини қондиришга алоқадор барча масалаларни ҳал қилишда Советлар бажарадиган ишлар ҳар томонлама яхшиланиши зарур. Шунинг учун ҳам КПСС XXVII съезди ва КПССнинг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида Советлар ишида социалистик демократияни ривожлантиришга катта эътибор берилди. Бу борада матбуотда «Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)га ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» ҳамда «Ўзбекистон ССР Олий Советига депутатлар сайлови ҳақида»ги Қонунлар лойиҳалари эълон қилиниши ҳам муҳим роль ўйнайди.

Халқ муҳокамасига қўйилган ушбу Қонун лойиҳалари Ўзбекистон ССР территориясида кенг муҳокама қилинмоқда. Бу ҳақда баъзи мулоҳазаларни баён этмоқчиман.

Ўзбекистон ССР Конституцияси лойиҳасининг 89-моддасида белгиланган янги нормага мувофиқ Ўзбекистон ССР халқ депутатларининг иккитадан ортиқ советга сайланиши мумкин эмас. Бу норма янги кучларни давлат органларига кўпроқ жалб этиш, давлат ишларини бошқаришда қатнашувчилар доирасини кенгайтириш мақсадини кўзда тутади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети сайлов системасининг чин демократизми сайловнинг умумий бўлишидадир. Умумий ва тенг сайлов принципи ўзаро маҳкам боғланган бўлиб, бир-бирини тўлдиради. Умумий сайлов бўлмаса, тенг сайлов ҳам бўлиши мумкин эмас. Тенг сайлов ҳуқуқи лойиҳанинг 3-моддасида ёритилган. Сайлов тўғрисидаги Қонун лойиҳасининг 4-моддасида республика Олий Совети депутатлари тўғридан-тўғри сайланиши қайд қилинган. Бунинг маъноси шуки, Ўзбекистон ССР Олий Советига депутатлар бевосита аҳоли томонидан сайланади.

Қонун лойиҳасининг 8-моддасига кўра Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлари сайловини тайёрлаш ва ўтказиш ошкоралик принципида олиб борилади. Сайловни сайлов комиссиялари, меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотлари очиқ ҳамда ошкора тайёрлайдилар ва ўтказадилар.

Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов кенг сиёсий кампанияда, ошкора, жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективларининг актив иштирокида ўтади. Қонун лойиҳасининг 15-моддасида Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов кунини эълон қилиш Ўзбекистон ССР Олий Советига топширилган. Бизнинг фикримизча Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов кунини Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми Фармони билан қабул қилинса яхши бўларди.

Лойиҳанинг 30-моддасига мувофиқ сайловчилар рўйхати тузилади. Сайловчилар рўйхатини тузишда асосан паспортдан фойдаланилади. Агарда биронта сайловчининг исми, фамилияси нотўғри ёзилган бўлса, участка сайлов комиссиясига ариза берилади ва бу ариза мазкур сайлов комиссияси томонидан 2 кун ичида кўриб чиқилади. Сайловчи томонидан берилган ариза нотўғри деб қабул қилинса, бундай ҳолатларда сайловчи район, шаҳар халқ судларига беш кун олдин мурожаат қилади. Бу муддат жуда кам. Чунки беш кун ичида суд сайловчининг шикоятини кўриб чиқиб унга жавобини етказиши жуда қийин. Айниқса марказдан узоқ бўлган қишлоқ жойларида.

Лойиҳада «Гражданларнинг сайлов ҳуқуқларини бузганликда айбдор шахслар жавобгарликка тортилади» дейилган. Бу жуда тўғри фикр бўлиб сайловчиларни баъзи ноўрин чалғитишлардан сақлаб қолади.

Сайловчиларнинг сайловларда овоз беришлари социалистик демократияни амалга ошириш формаларидан биридир. Ҳар бир граждан ўзи учун овоз беради, бошқа сайловчи учун овоз бериш ман қилинади.

«Сайловларда рўйхатга киритилган сайловчиларнинг ярмидан ками қатнашган тақдирда сайлов бўлмаган деб ҳисобланади. Лойиҳанинг 50-моддасига кўра Ўзбекистон ССР бўйича сайлов натижалари тўғрисидаги ахборотни ва сайлаган Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларининг рўйхатини марказий сайлов комиссияси кечи билан 10 кун муддат ичида матбуотда эълон қилиши керак. Бу фикрни ҳам қўллаб-қувватлаймиз. Чунки халқ ўз депутатлари ким эканлигини кўпинча матбуот хабаридан билиб олади.

Лойиҳанинг 53-моддасида қайта сайлов ўтказиш тўғрисида баён қилинган. Агарда сайлов округи бўйича иккита номзод овозга қўйилган бўлса, улардан биттаси ҳам сайланмаган бўлса, ёки сайлов ҳақиқий эмас деб топилса бундай ҳолатда марказий сайлов комиссияси, округ сайлов комиссиясига қайта сайлов ўтказиш тўғрисида топшириқ беради. Округ сайлов комиссияси сайловдан кейин икки ой ичида янги сайлов ўтказади.

Асосий қонунимиз бўлган «Ўзбекистон ССР Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳам, ҳозирги кунда Ўзбекистон ССР территориясида яшовчи халқлар томонидан кенг муҳокама қилинмоқда. Шунинг учун ҳам айрим таклифларни эътиборингизга ҳавола этмоқчимиз. Лойиҳанинг 102-моддасида Ўзбекистон ССР Олий Советининг ҳуқуқ доирасига кирадиган масалалар ёритилган. Ана шу модданинг 9-бандида Ўзбекистон ССР прокурори ҳам Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан тайинлаш масаласи ҳам ёритилса мақсадга мувофиқ бўлар эди. Чунки лойиҳанинг 107-моддасида Ўзбекистон ССР Олий Советида қонун чиқариш ташаббуси ҳуқуқи Ўзбекистон ССР прокурорига ҳам берилган. Демак, Ўзбекистон ССРда қонун чиқариш ташаббусига республика прокурори эга экан нима учун прокурор республика Олий Совети томонидан тайинланмайди?

Лойиҳанинг 102-модда 5-бандда кўрсатилган ҳуқуқ Ўзбекистон ССР Олий Совети ҳуқуқидан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига берилса яхши бўлар эди.

Конституция лойиҳасининг 105-моддасида Ўзбекистон ССР Олий Совети Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми томонидан бир йилда камида уч марта навбатдаги сессияга чақирилади дейилган. Бизнинг фикримизча ҳар 6 ойда бир марта ва йилига икки марта Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясини чақириш, сессиялар икки ҳафта давом этиши тўғри бўлар эди.

Х. АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент Давлат дорилфунуни доценти, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган юрист.

Партия турмуши: *ҳисобот ва сайловлар*

Тартиб ва интизом мустаҳкамлансин

1-троллейбус депосида ремонтчилар цехи партия группаси ҳисобот-сайлов йиғилиши ўзгача руҳда ўтди. Одатдагидек минбарга биринчи бўлиб партия группасининг етакчиси эмас, балки оддий коммунистлар кўтарилишди. Ушбу активлик партия ички демократиясини ривожлантиришда коммунистларнинг авангардлик роли тобора ошиб бораётганлигини кўрсатди.

—КПСС XIX Бутуниттифоқ конференцияси Резолюцияларида **«Конференция барча партия ташкилотларини, ҳамма коммунистларни ва партиясизларни Ватан тақдири учун тарихий аҳамиятга эга бўлган жамиятни янгилаш жараёнига янада активроқ қўшилишга чақиради»**, дейилади. Хўш партия томонидан олдимизга қўйилган бу талаб депомиз коммунистлари томонидан қандай амалга оширилмоқда, — дейди биринчи бўлиб сўзга чиққан КПСС аъзоси Ш. Умаров. — Тўғри, қайта қуриш шамоли корхонамизга кириб келганига анча бўлди. Унинг таъсири бугунги ҳар бир ишимизда сезилиб турибди.

— Бекатларда соатлаб транспорт кутиб қолишдан ҳали ҳам аҳоли норози, — дейди унинг сўзига қўшилиб коммунист Х. Камолов. — Бунинг устига ҳайдовчиларга етарли шароитлар яратиб берилмаган. Қачонгача носоз техникалардан фойдаланамиз?

— Менимча бизда ташаббускорлик етишмайди. Бирбиримиздан талаб қилишни ўрганиб қолганмизу, лекин ўзимиз ташаббус билан чиқмаймиз — дейди А. Аладатов.

Коммунистлар бирин-кетин минбарга кўтарилишар, ютуқ ва камчиликлар ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини баён қилишарди. Муҳими шундаки, йиғилишнинг ҳар бир қатнашчиси ўз таклиф ва истакларини айтишга ошиқарди.

Ниҳоят мунозараларга якун ясаш ва ҳисобот учун сўз цех партия группаси етакчиси Нажмиддин Камоловга берилди.

— Мен юқоридаги танқидий фикрларга қўшилган ҳолда шуни айтоламанки, КПСС Марказий Комитетининг 1989 йил март Пленуми қарорларини амалга ошириш мақсадида илмий ижодкорлик ролини ва сифат самарадорлигини оширишга эътиборни қаратяпмиз. Коммунистларни сиёсий ва ғоявий чиниқтириш, кадрлар қўнимсизлигига барҳам бериш ва ҳайдовчилар малакасини ошириш каби ишлар ҳамиша диққат марказимизда. Троллейбусларнинг ҳаракат мунтазамлигини камида 94 процентга чиқариш — коммунистларнинг бурчига айланди.

Ҳозир партия группамиз 21 та КПСС аъзоси ва 1 та номзоддан таркиб топган. Биз турли миллат вакиллари ҳар куни депо дарвозасидан йўловчилар хизматига 90 та троллейбусни чиқаришга муносиб ҳиссамизни қўшяпмиз. Коммунистларнинг ташаббускорлиги ва ижодий изланишлари яхши самара берди. Йўловчилар ташиш қиймати 2 процентга камайди, кадрлар қўнимсизлиги 10 процентга қисқарди. Ремонтчилар олдида улкан вазифалар турибди. Геннадий Колочев етакчилигидаги бригадамиз аъзолари ҳар куни 26 та машинани техник кўрикдан ўтказишга муваффақ бўляпти.

1990 йилдан янгича ишлаш шароитига ўтамиз. Ремонтчилар малакасини ошириш асосларига кўпда эътибор берилмай қўйилди. Эътиборсизлик сабабли прогулчилик, ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши курашиш бўлимлари назоратни бўшаштириб юборди. Шунинг учун О. Краснов, В. Шваров, И. Серамипилов, Т. Нурматовлар ичкиликка рўжу қўйиб, мисқоллаб йиққан обрўларига путур етказдилар. Ремонт самарадорлигига салбий таъсир кўрсатган интизомсизлар жиддий огоҳлантирилди.

XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси шаҳар транспортидаги ишларнинг аҳволини кечиктирмай ўрганиб чиқиш вазифасини юклайдиган қарор қабул қилган эди. Бу борада меҳнаткашларнинг адолатли эътирозларига сабаб бўлаётган асоссиз навбат кутишларга барҳам бериш таъкидланди. Шу жиҳатдан ҳам ремонт сифати ва самарадорлигини кўтаришда Собир Аббосов, Анатолий Аладатов, Ҳуснитдин Камолов, Шавкат Умаров каби ишчан коммунистлар фидокор бўлдилар. Троллейбусларнинг энг нозик рессор, генератор ва электр қисмларини созлаш шу ўз касбининг моҳир усталарига топширилади. Бу зарбдорлар аҳолининг троллейбус хизматига бўлган эҳтиёжини қондириш йўлида ижодий изланмоқдалар.

Шундан кейин электр слесарь С. Аббосов сўзга чиқиб, қайта қуриш ва жадаллаштириш йўлини дадил амалга оширишда уюшқоқлик, тартиб ва интизомни мустаҳкамлашни алоҳида уқтирди. Ремонтчилар бригадири Г. Колачев, слесарь П. Бурлуцкий ва сўзга чиққан бошқа коммунистлар ҳам ютуқларни мустаҳкамлашга, камчиликларни барҳам этишга ҳамкасбларини даъват этдилар. Партия группасининг иши қониқарли топилди. Партия группаси етакчилигига Н. Камолов қайта сайланди.

М. КОМИЛЖОНОВ.

Бизнинг суҳбат

Пенсия тайинлашдаги янгиликлар

СССР Олий Совети томонидан 1989 йил 1 августдаги СССРнинг «Пенсия таъминоти ва аҳолига ижтимоий хизматни яхшилашнинг кечиктириб бўлмайдиган тадбирлари тўғрисида»ги Қонунининг айрим моддалари шу йилнинг 1 октябридан эътиборан амал қила бошлайди. Айримлари эса 1990 йил 1 январдан кучга киради.

Янги қонун муносабати билан мамлакат пенсия таъминоти шарт-шароитларида юз берадиган асосий ўзгаришлар нималардан иборат: қайси табақа пенсионерларга янги имтиёзлар берилмоқда! Янги қонуннинг белгиланган муддатларда тўла амал қила бошлаши борасида ҳозир кунда кўрилаётган чора тадбирлар нималардан иборат бўлмоқда! Ана шундай саволлар билан жамоатчи мухбиримиз Тошкент шаҳар меҳнат ва социал таъминот бошқармаси бошлиғи Ҳ. У. Турсунова билан суҳбатлашди.

— Холида Убайдуллаевна, ишчилар, хизматчилар ва колхозчилар пенсия таъминотининг ягона шартларини жорий этиш масаласи янги қонунда қандай ҳисобга олинган, шу ҳақда шарҳлаб берсангиз.

— Бу зарурат СССР Олий Советининг биринчи сессиясида депутатларнинг талаби билан амалга ошириладиган бўлди. Қонунга мувофиқ қуйидаги тадбирлар шу йил 1 октябрдан жорий этилади.

Қарилик учун ҳам колхоз, ҳам давлат томонидан белгиланадиган пенсия миқдори 70 сўмгача кўпайтирилади. Биринчи группа инвалидларининг пенсия пуллари 85 сўмгача, иккинчи группа учун эса 70 сўмгача ошади.

СССРни ҳимоя қилиш чоғида ёки ҳарбий хизмат туфайли касалликка чалиниб вафот этган ҳарбий хизматчиларнинг ота-оналари ва беваларига белгиланадиган пенсия миқдори 45 сўмдан 60 сўмга етказилади.

Янги қонунга мувофиқ уруш инвалидларига қарилик учун бериладиган пенсияга 15 сўм миқдорида қўшимча ҳақ тўланади. Бунда «энг юқори миқдордан ошмаслиги керак» деган чеклаш бўлмайди (масалан, уруш инвалиди учун белгиланган 120 сўм пенсияси 1 октябрдан 135 сўм бўлади).

Янги қонунга биноан бундан буён гражданларнинг колхоз аъзоси бўлиб ишлаган муддатлари давлат пенсияси олиш ҳуқуқини берадиган меҳнат стажига киритилади. Шу билан бирга колхозчи бўлиб ишлаган давр давлат пенсиялари тўғрисидаги Қонун бўйича пенсия пулини ошириш чоғида ҳам умумий ва узлуксиз иш стажига қўшилади.

Колхоз аъзосига пенсия ойлик иш ҳақидан шу йилнинг 1 октябригача амал қилган тартибда, яъни колхозчиларга пенсия белгилаш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомга асосан белгиланади. Бошқа колхозга ёки бошқа ишга ўтишда колхозчининг узлуксиз иш стажининг сақланиши масаласи колхоз аъзоларига социал суғурта бўйича нафақа белгиланадиган қоидага биноан ҳал этилади. Аммо колхозчи ўз хоҳиши билан ишдан бўшаган чоғида унинг пенсиясига 20 фоиз қўшимча пул қўшиш ҳуқуқини берадиган узлуксиз стаж ўз кучини йўқотади. (Ҳомиладор аёллар, 8 ёшга тўлмаган боласи бор аёллар, эр ёки хотиннинг бошқа ерга ишга ўтиши муносабати билан ишдан бўшаш ҳоллари бундан истисно).

Қонун кучга киргунга қадар колхоз аъзоларига умумий касаллик оқибатида 3-группа инвалидлиги учун пенсия белгиланмас эди. Бундай пенсия шу йилнинг 1 октябридан бошлаб ишчи ва хизматчиларга мўлжалланган тартиб ҳамда миқдорда белгиланадиган бўлади.

— Болаликдан ногирон бўлганларнинг нафақа пули миқдори кўпаядими!

— Ҳа, кўпаяди. 1990 йилнинг 1 январидан бошлаб I группа инвалидлари — 70 сўмгача, II группа инвалидлари — 50 сўмгача, 16 ёшгача инвалид болалар — 70 сўмгача ойига нафақа оладиган бўладилар.

Кези келганда шуни айтиш керакки, янги қонун муносабати билан айрим тоифадаги шахсларга пенсия пулини тўлаш тартиби 1990 йил 1 январдан бошлаб ўзгаради. Чунончи, ишчи ёки мастер бўлиб ишлаб турган пенсионерларга қарилик пенсияси иш ҳақлари (даромад)ларидан қатъий назар тўла миқдорда тўланади. Худди шунингдек, инвалидлик пенсияси ҳам иш ҳақи (даромад) миқдори ва иш жойидан қатъий назар тўлиқ берилаверади.

Бу янгилик бошқармамиз ходимлари ишини анча енгиллаштиради. Чунки кўп вақтимиз пенсионерларнинг ишга кириши ва бўшашини расмийлаштириш билан ўтиб келди.

— Маълумки, янги қонун аҳолига ижтимоий хизматни яхшилашни кечиктириб бўлмайдиган тадбир сифатида таърифланди. Бу соҳадаги муҳим ўзгаришлар, янгиликлар бошқарманинг ижтимоий хизмат бўлими ходимлари томонидан ҳисобга олиниб, зарур тадбир, чоралар кўрилаётган бўлса керак. Шундайми!

— Албатта, бошқармамиз ходимлари бутун куч-ғайратларини ишга солиб янги қонунни амалга ошириш борасида меҳнат қилмоқдалар. Агар рақамларга назар ташласак пенсия ва нафақа олувчилар 1989 йил 1 январга қадар 281 минг 302 кишини ташкил этади. Ижтимоий таъминотга кетадиган харажатлар 200 миллион 067,8 минг сўмга боради. Ҳар йили 26 мингдан ортиқ пенсия ва нафақа тайинланади. Меҳнат стажи иш ҳақи ва ойланинг ўзгариши муносабати билан 13 минг пенсия қайта ҳисобланади.

«Пенсия таъминоти ва аҳолига ижтимоий хизматни яхшилашнинг кечиктириб бўлмайдиган тадбирлари тўғрисида»ги қонунга мувофиқ шу йил 1 октябрдан янги минимал ўлчовга етмаган 50 минг пенсия ҳақи кўпайтирилиши керак.

Янги қонунни ижро этиш борасида тайёргарлик ишлари бошланиб кетди.

Бизнинг буюртмага биноан шаҳар статистика бошқармасининг ҳисоблаш маркази минимал миқдорли пенсияларнинг машинограммасини берди. Ҳозирги вақтда район ижтимоий таъминот бўлимлари у билан ишламоқда.

— Янги қонун кучга кириши биланоқ шаҳар ижтимоий таъминот бўлимлари ходимларининг юмушлари кўпаяди, оғирлашади. Шу муносабат билан улар учун керакли маслаҳатлар, фойдали таклифлар ва мулоҳазалар ўртага ташланса айни муддао бўларди.

— Тўғри, юмушимиз бир неча маротаба кўпаяди, ишимиз оғирлашади. Чунки пенсия таъминоти ва аҳолига ижтимоий хизматни яхшилаш муҳим сиёсий ва ижтимоий тадбир бўлиб, унинг тўла амал қилиниши учун социал таъминот органлари ходимлари кўп тер тўкишлари керак. СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети мутахассисларининг ҳисобига қараганда ҳар бир ходим зиммасига тушадиган юмуш 18 баробар ортар экан.

Аммо ижтимоий таъминот органлари ходимлари штати эскилигича қолиб келмоқда. Шунинг учун пенсия ва нафақаларни тўғри ва ўз вақтида тайинлаш ва тўлаш учун қайта қуриш талабларига мос келадиган ишни янги форма ва методлари доимий равишда излаб топилмоқда.

Бундай тадбирни амалга ошириш учун биз кенг жамоатчилик, яъни корхона, ташкилот, муассасаларнинг кадрлар бўйича инспекторлари, уруш ва меҳнат ветеранлари кенгашлари ёрдамидан фойдалансак мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Суҳбатни ҳуқуқшунос А. ҲАСАНОВ уюштирди.

Шаҳар ва унинг муаммолари

Амалий фаолият зарур

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг 1989 йил 18 августдаги мажлисида яна бир бор «Шаҳарга аҳолининг четдан кўчиб келишини чеклаш ҳисобига социал иқтисодий ривожланишни давр талабига мувофиқлаштириш» тўғрисидаги масалани кўриб чиққанлиги айни муддао бўлди. Бу узоқни ўйлаб, ақл-заковат билан халқ манфаати йўлида қилинаётган энг муҳим ишдир.

Сир эмас, 1966 йили шаҳримиз ер қимирлашдек бахтсиз ҳодисани бошидан кечирди. Мамлакатимизнинг турли бурчакларидан, шаҳар ва қишлоқларидан келган қурувчилар уни тиклашга амалий ёрдам бердилар. Бунинг учун ҳамшаҳарларимиз улардан умрбод миннатдор. Кўпчилик ўзининг байналминал бурчини адо этиб яна ўз юртига қайтиб кетди. Бироқ баъзилар шу ерда қолиб яшай бошладилар. Кейинроқ эса шаҳримиздаги метро қурилишига келган ёрдамчилар ҳам шу ерлик бўлиб қолишди. Улар ўз навбатида доимий турар-жойлар билан таъминландилар, етарли шароитларга эга бўлдилар. Лекин, «Уйимизнинг тўри сизники» қабилида иш тутиш айрим социал-иқтисодий муаммоларни келтириб чиқарди. Биринчидан, шаҳримиз аҳолисини турар жой билан таъминлаш масаласи жуда оғирлашиб кетди. Турар-жой шароитини яхшилашга муҳтож бўлганлар рўйхати ой сайин ўсиб борди. Оилалар янги квартираларга эга бўлиш учун 10, ҳатто 15 йиллаб навбат кутиб қолишди. Бу социал тараққиётнинг бошқа соҳаларига ҳам таъсир этди. Озиқ-овқат таъминотидаги муаммоларни ҳам келтириб чиқарди. Унинг ўз вақтида етказиб берилиши издан чиқди.

Аҳолининг социал соҳага бўлган эҳтиёжини қондириш тўғрисида кейинги вақтда кўплаб яхши гаплар айтилмоқда. Аммо унинг самараси ҳали кўзга ташланаётгани йўқ. Бундай масалани аҳолиси шундоқ ҳам кўп бўлатуриб четдан кўчиб келувчиларни қабул қилишни давом эттириш билан сира ҳал қилиб бўлмайди. «Ҳар бир оила 2000-йилгача алоҳида квартира ёки уй-жойга эга бўлади» деб шаҳар маъмурияти ҳозир ғайрат билан иш олиб бормоқда. Аммо у ёки бу сабабларга кўра шаҳримизга четдан кўчиб келувчиларнинг сони вақтинчалик камаймас экан биз қандай қилиб янги аср авлодига «Сиз шинам турар жойда истиқомат қиласиз» деб айта оламиз.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг «Шаҳарга четдан кўчиб келувчиларни вақтинчалик чеклаш тўғрисида»ги қарори ҳаммага юксак масъулият юклаши лозим. Уни астойдил қўллаб-қувватлаймиз. Ишонамизки, бу қарор шаҳар ва унинг муаммоларини ҳал этишда катта самара беради. Унга билдирилладиган таклиф ва мулоҳазаларимиз, истакларимиз ҳам йўқ эмас. Бошқа жойлардан келган мутахассис ва кадрларнинг шаҳарда доимий ишлаш ва яшашларига ҳеч қандай зарурат йўқ. Уларга вақтинчалик (командировка тариқасида) ишлаш ва яшаш учун имконият яратиб беришнинг ўзиёқ кифоя қилади.

Энди энг муҳим иш—қарорнинг ижросида қолмоқда. У қоғозда эмас, амалда ўз кучини кўрсатсин, ҳамшаҳарларимиз манфаатига хизмат қилсин.

А. ЖАЛИЛОВ,
адлия хизматчиси.

БИЛДИРИШ

Йигирманчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг навбатдан ташқари ўн биринчи сессияси 1989 йил 28 сентябрь соат 11.00 да область партия комитетининг катта мажлислар залида (Ўзбекистон кўчаси, 9-уй) бўлишини маълум қиламиз.

Партия группасининг мажлиси соат 10.00 да бўлади.

Депутатлар ўша ернинг ўзида соат 9. 00 дан рўйхатга олинади.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети.

Тошкентда митинг

Ўтган якшанба куни олий ўқув юртлари шаҳарчасида рухсат берилган митинг бўлди. Унда олий ўқув юртларида таълим олаётган талабалар қатнашдилар.

Митинг қатнашчилари бутун республикада муҳокама этилаётган Тиллар тўғрисидаги қонун лойиҳасига ўз муносабатларини билдирдилар. Улар ўзбек тилига давлат тили мақомини бериш зарурлигини айтдилар. Ижтимоий ҳаётнинг бошқа бир қанча масалалари ҳам ўртага қўйилди.

(ЎзТАГ).

Футбол

Кеча СССР чемпионатининг биринчи лигадаги ўн команадаси 35-тур ўйинларини ўтказишди. Тошкентда «Пахтакор» командаси Орджоникидзенинг «Спартак» футболчиларини қабул қилиб 1 : 0 ҳисобида ғалаба қозонди.

Депутат ва ҳаёт

Сайловчилар олдидаги ҳисобот

«Узбекгидроэнергострой» трестининг мажлислар зали одамлар билан гавжум. Бу ерда кўкракларига нишонлар таққан Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, меҳнат ветеранлари, пойтахтнинг Киров, Октябрь ва Собир Раҳимов райони маҳалла комитетларининг фаоллари СССР халқ депутати, «Узбекгидроэнергострой» тресги бошқарувчиси Акрам Қурбонович Эргашев билан учрашувга тўпландилар.

Сўнгги ойларда бундай учрашувлар одат тусига кириб боряпти. Бу авваламбор халқ томонидан сайланган ишончли вакилларнинг ҳақиқий иш билан машғул бўлиши, уларнинг наказларни бажариши, ҳеч бир муаммони эътибордан четда қолдирмаслиги учун замин яратади.

— Бугун мен сайловлардан кейин сиз билан биринчи марта учрашиб турибман, — дейди учрашувда ҳисобот бераётган Акрам Қурбонович Эргашев. — Авваламбор менга шундай юксак ишонч билдириб, депутат қилиб сайлаганингиз учун сизларга катта раҳмат. Ишончингиз менга катта масъулият юклайди. Бугун мен сайловдан кейинги ойлар ичида қандай ишлар амалга оширилгани, аҳолидан тушаётган талаб ва илтимослар қандай адо этилаётганлиги ҳақида тўхталмоқчиман.

Маълумки, мен энг охирги сайланган депутат сифатида 23 майда Москвага етиб бордим. Икки кундан кейин съезд ўз ишини бошлади. Ниҳоятда қизғин ўтган сайловлар арафасида ўз платформам билан чиққаним ва шунингдек сайловчиларнинг кўплаб муаммо ва масалалари туфайли дастлабки кунданоқ сўзга чиқиш учун рўйхатга ёзилдим. Расмий справкага кўра менинг 105-бўлиб сўзга чиқишим мумкинлигини маълум қилишди. Лекин хабарингиз бор: муҳокамалар 86-депутатдан кейин тўхтатилди. Шунга қарамай СССР Олий Советига ўзим ва сайловчиларим учун ниҳоятда муҳим 3 та масала юзасидан талабнома ёзиб киритдим. Булар эски шаҳар муаммоси, қрим-татарларнинг миллий масаласи ҳамда энергетика таъминоти муаммолари хусусидаги масалалар эди. Қисқа муддатда бу масалаларнинг ижобий ҳал бўлиши кутиляпти.

Съезддан кейинги муддатда асосий эътибор сайловчиларнинг наказларини бажаришга қаратиляпти. Киров районидаги «Оқтепа» маҳалласида насос станцияси қуриш ҳақидаги наказ ҳал этилди.

Шунингдек, бизнинг талабларимиз асосида шу райондаги 13 та мактаб тўла ремонтдан чиқарилиб, янги ўқув йилида ўқувчиларни мамнун этди. Мактабларга эътибор фақатгина Киров районн билангина чекланиб қолмаяпти. Октябрь районида ҳам 10 та мактаб ремонтдан чиқарилди. Бу районда Кўкча, Камолон маҳаллаларида йўллар текисланиб, ремонт қилинди. Собир Раҳимов районида ҳам 10 та мактаб ҳамда ётоқхоналар ремонтчилар томонидан тартибга келтирилди. Жами амалга оширилган ишларга 224 минг сўм маблағ сарфланди. Лекин буларнинг ҳаммаси давлат бюджетидан ажратилган маблағлар.

Бугун мен ўз олдимга қўяётган вазифалардан яна бири юқорида таъкидлаганимдек, сайловолди талабларини амалга ошириш, маҳаллаларда водопровод, канализация ва газ тармоқларини ўтказиш масалаларини ҳал этишдир. Биз Тошкент «Водоканал» тресги бошқарувчиси З. Т. Солихўжаев билан Октябрь, Киров ва Собир Раҳимов районларида бу тармоқларни ўтказиш бўйича 3 йиллик программа тузиб чиқдик. Мазкур программа билан бугун сиз қисман танишиб чиқасиз. Унга киритиладиган ўзгаришлар юзасидан таклифлар ва истаклар бўлса фикрингизни билдиришингиз мумкин.

Трестимизда депутатлик қабули ойига 2 марта ташкил этилади. Лекин истовчилар бошқа вақтларда ҳам, иш вақтимда ҳам келиб менга мурожаат қилишлари мумкин. Мен имкон борича уларнинг талабларини ўрганиб чиқишга ҳаракат қиламан. Мана фақатгина сўнгги икки ой ичида аҳолидан турли масалалар бўйича 175 та ариза тушди. Уларнинг 64 тасини ижобий ҳал қилишга эришдик. Қолганлари эса ҳозир назорат остида. Биз бу масалаларни асосан шаҳар ва район ижроия комитети раҳбарлари иштирокида ҳал қиламиз. Шундай экан халқ талабига эътибор нафақат депутатнинг, балки ҳар бир раҳбарнинг ҳам диққат марказида туриши керак.

Маълумки, бизга келаётган талабномаларнинг кўпчилиги турар-жой ажратиш ва айни кунлардаги яшаш шароитини яхшилашга қаратилган. Бугун Эски шаҳарда яшаётган ҳар бир кишига ўртача 3—5 квадрат метр майдон тўғри келяпти. Лекин бу соҳада Октябрь район ижроия комитети раҳбарларига мурожаат қилганимизда, биз талаб қилаётган масалалар фақатгина 1991—1992 йиллардагина кўриб чиқилиши ҳақидаги жавобларни олдик. Фикримча, бундай ёндошиш бугунги кун талабига тўғри келмайди. Амалга ошириладиган ишларни қатъий қолипга солиб қўйиб, бу масалани ҳозир бажариш нариёқда турсин, ҳатто кўриб ҳам чиқилмаслиги ҳанузгача бюрократча иш услублари сақланиб қолаётганини кўрсатмайдими?

Яна бир гап: Госплан ва Госстрой кейинги йилларда амалга ошириладиган ишларни бугундан белгилашаяпти. Биз Эски шаҳар лойиҳасини ҳамда районимиздаги қурилиш ва социал соҳалар тараққиёти бўйича тадбирларнинг айнан мана шу планларга, яъни 1990 йил планига киритилишига эришишимиз лозим. 11 июлда биз Эски шаҳар лойиҳасини республика Министрлар Советига тақдим этдик. Лекин лойиҳанинг баъзи жойлари мутахассислар томонидан қайта ишлаб чиқилиши керак.

Ҳисобот тугагач, йиғилганлар депутатга ўз саволлари билан мурожаат қилдилар.

— Сайловолди учрашувларингиздан бирида бизнинг «Қизил Шарқ» маҳалласини водопроводлаштиришни назорат остига олишга ваъда берган эдингиз, — дейди маҳалла вакиллари номидан А. Умаров. — Бу иш қачон амалга ошади?

А. Иляшев Тошкентнинг тарихий кўчалари ҳисобига киритилган Самарқанд дарвозанинг бузилиши ҳақидаги гап 50 йилдан буён бўлаётгани, аммо амалда ҳеч нима ўзгармаётгани хусусида гапиради. — Ҳолбуки мана шу «бузилаётгани» оқибатида бу жойда яшаётган аҳоли на газ, на кўмир ва на сувсиз қийналиб яшаётганини қандай тушуниш мумкин? — дейди у гапида давом эта туриб. Хонадонларимизнинг деярли ҳаммасида кўп болали оилалар истиқомат қилишса. Аҳволимиз қачон ўзгаради?!

— Мен саккизта маҳалла номидан гапирмоқчиман, — дейди С. Раҳимов район Бобур маҳалла комитетининг раиси А. Азимов. — Яқин атрофимизда бирорта поликлиника йўқ. Болаларимиз бетоб бўлиб қолишса, Қорасарой, Қорақамишдаги поликлиникаларга олиб борамиз. Яна ҳаммом масаласи ҳам чатоқ. Маҳаллаларимизда умуман ҳаммом йўқлигига ишонасизми?

— Шу кунгача ҳамма масалаларни ўзимиз ҳал қилиб келдик, — дейди Октябрь район Муртазоев номли маҳалла етакчиси С. Муҳамедов. — Аввало маҳалла аҳлини бир жойга тўплаб маслаҳат қилиб туриш учун клубнинг йўқлигини айтай. Мурожаат қилмаган жойимиз қолмади. Ахийри уни маҳалла кучи билан қуришга аҳд қилиб, «Регина» кооперативи билан келишиб, уларни қурилишга ёлладик. Аммо материал йўқлигидан, ё яна бошқа етишмовчиликлар туфайли иш силжимаяпти. Маҳалламиздаги «Урожай» кўчаси тўла канализация қилина бошлади. Кўчанинг 1 ва 2-проездлари тугатилиб учинчисига келганда тўхтаб қолди. Ҳувайдо маҳалласида биз каби бир қанча маҳаллалар аҳолисига 35 йилдан буён хизмат кўрсатаётган биттагина озиқ-овқат магазини бор. Кўп минг кишига шу кичик магазиннинг ўзи тўла хизмат кўрсата олмаяпти. Одамларимиз битта нон ёки туз учун 3—4 километрлаб йўл босишга мажбур бўлмоқдалар. Болаларимиз учун сут маҳсулотларини топиш ҳам муаммо. Сабзавот ва мевалар харид қилиш ҳам ниҳоятда оғир. Бундай дўконларнинг ўзи йўқ. Характерлиси, айнан биз қишлоқ маҳсулотлари етказиладиган жойда туриб, бу нарсага кўпроқ эҳтиёж сезамиз. Маҳалламиз территориясида бўш жойлар бор. Майли, озиқ-овқат, сабзавот ва мева дўконларини ҳам ўз кучимиз билан қуриб олайлик, аммо сизнинг ёрдамингизсиз бунга рухсат ҳам ололмаяпмиз.

— Маҳалламизда 74 минг сўмлик оталар чойхонаси қуриб битказилганида хўп қувонган эдик, — дейди сўзга чиққан яна бир маҳалла фаоли, «Мевазор» маҳалласининг раис муовини. — Лекин хурсандчилигимиз узоққа чўзилмади. Сифатсиз битган тешик томдан чакка ўтиши фақат ёздагина тинади. Номига қурилган бу бинонинг энди кимга нафи бор? Яна маҳалламизда 150 га яқин хонадон телефонлаштирилган эди. Номерларимизни 48-АТСдан олиб 40-га кўчиришди-ю телефон яхши ишламай қолди.

— 1955 йил маҳалламизда 10 хонадон келишиб сув ўтказган эдик,— дейди 1-Кисловодск маҳалласидан И. Исҳоқов. — Ҳозир шундан 100 хонадон сув ичаяпти. Тўрт йилдан бери сув ўтказиш масаласи лойиҳада турибди. Ишни шу йилнинг сентябрь ойида бажаришга ваъда беришган эди. Вақт ўтяпти, лекин ишдан ҳамон дарак йўқ. Ёнимиздаги кўчадан канализация ўтаяптию, бир йилдан буён бизнинг кўчамизга етиб келолмаяпти. Ёзмаган жойимиз қолмади, қаёққа борайлик?

Фаоллар «Октябрь 50 йиллиги» маҳалласида ҳам аҳвол чатоқлиги, хусусан кўчалар асфальти йўқлиги, канализация ўтказиш ниҳоясига етмаётганлиги хусусида гапирдилар.

Йиғилишда Киров район «Қизил партизан» кўчасидан Б. Қўчқоров, Х. Тўйчибоев номли маҳалладан И. Ражаббов, Октябрь район «Машъал» маҳалласидан К. Назаров, О. Хўжаев номли маҳалла комитетининг раиси У. Нажмиддинов ўртоқлар сўз олиб СССР халқ депутатига мурожаат қилдилар, халқнинг ишончли вакилига кўп йиллардан буён муаммо бўлиб йиғилиб қолган бу масалаларни еча олишига ишонч билдирдилар.

Ўз навбатида Акрам Қурбонович Эргашев тўпланганларнинг барча саволларига жавоб қайтарди.

СССР халқ депутатининг ўз сайловчилари билан бўладиган бу учрашувига шаҳар ижроия комитети мутасадди раҳбарлари, «Средазгазпром», «ТашГАЗ», район электр тармоқлари, шаҳар архитектура-шаҳарсозлик бош бошқармаси ҳамда «Водоканал» тресги раҳбарлари ҳам таклиф этилган эдилар.

«Водоканал» тресги бошқарувчиси З. Т. Солихўжаев шаҳарда амалга оширилаётган ва планлаштирилган ишлар юзасидан ахборот берди.

— Шаҳарни водопровод ва канализация тармоқлари билан тўла таъминлаш 75 миллион сўм маблағни талаб қилади. Ҳар йили трест амалга ошириши зарур бўлган ишларга эса 11 миллион сўм ажратилади.

Шу маблағ билан фақатгина маҳаллаларнинг талабини тўла қондириш учун 7 йил муддат керак бўларкан. Чунки бугун кўпқаватли давлат уйларида таъминот 100 фоиз бўлса, хусусий уйлар водопровод ва канализация билан 41 фоиз таъминланган. Бу йил Октябрь, Киров, Собир Раҳимов районларида бу мақсадлар учун 1,5 миллион сўм маблағ ажратилган. 1990 йилда эса 2,5 миллион сўм ўзлаштирилади. 1995 йил якунигача шу районлардаги иш батамом якунига етади.

Лекин бугун бу ерда йиғилганлар эски шаҳар муаммолари хусусида тўхталишди. Бу ердаги ишлар алоҳида эътибор ва вақтни талаб қилади. Чунки райондаги кўчаларнинг аксарияти ниҳоятда тор. Арава ўтолмайдиган кўчаларда катта-катта қувурларни қандай қилиб ўтказиш мумкин?

Шунингдек, кўчаларни асфальтлаш ҳақидаги талаблар хусусида тўхталмоқчиман. Бир-икки йил ичида қувур ётқизиладиган кўчаларни ҳозир асфальтлаш менимча ноўрин бўлса керак. Ахир бугун текислаб, эртага кавлаш пулларни совуриш деган гап-ку.

Сўзга чиққан ўртоқларнинг асосий қисми ўз кўчалари хусусида гапирдилар. Лекин фикримча сизга йўқ жойдаги ваъдаларни бериш ноўрин бўларди. Бугун «Водоканал» трестининг асосий эътибори шахсий уй-жойлар қуриладиган районларга қаратилган. Маълумки, Ўриқзорда 700, Қўйлиқда 300 та хонадонга ер ажратилган. Биз ана шу майдонларда 7 ноябргача 28 километр водопровод тармоғини ўтказишимиз керак.

Шу хусусда ўзингизни қизиқтирган масалалар туғилса, бемалол мурожаат қилишингиз мумкин.

Шаҳар архитектура-шаҳарсозлик бош бошқармаси мутасаддилари Эски шаҳар майдони хусусида тўхталдилар. Шаҳар ижроия комитетининг қарорига биноан бу жойлар тарихий ёдгорлик сифатида сақлаб қолинади. Лекин бу ердаги кўчалар ва уй-жойларни тартибга келтириш учун 500 минг сўм маблағ ажратилади.

Шунингдек, бугун Тошкент шаҳрида 8,5 минг аҳоли хусусий уй-жой қуриш учун ер сўрашган. Лекин бугун шаҳарнинг чегарасини ён-атрофимиздаги колхоз ва совхозларнинг майдони ҳисобига кенгайтираверишнинг ҳам имкони йўқ. Шаҳар аҳолиси йилдан-йилга кўпайиб боряпти. Шунга яраша уй-жойларга бўлаётган талаб ошяпти.

Бу шаҳар раҳбарлари олдига янада масъул вазифалар қўйилаётганлиги ҳақида шаҳар ижроия комитети раисининг муовини Р. Ҳикматуллоев тўхталиб ўтди.

Раҳбарлар йиғилганларнинг кўплаб саволларига жавоб бердилар. Уларнинг аксарияти халқ сайлаган ишончли вакиллар — депутатларнинг фаолиятига имкон даражасида кўмаклашишлари ва бугунги шароитда бу соҳада дастлабки одимлар ташлаганлиги ҳақида гапирдилар.

В. МАДИМАРОВА,
Ф. ҲУСАНОВА.

Дастлабки одимлар

Тўрт ойдирки, «Лубпром» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли йигирув — тўқув фабрикаси коллективи кооператив шароитида меҳнат қиляпти. Бу йўналишдаги дастлабки одимлар апрель ойида бошланган эди. Йигирув цехида 12 кишидан иборат бригада тузилиб, улар корхона қошида очилган кооператив составига киритилган эдилар. Ишчилар сменадан бўш вақтларида махсус тасмалар ишлаб чиқара бошладилар. Кооперативчилар бригадасига йигирув ишлаб чиқариши бошлиғи Н. И. Семёнова раҳбарлик қиларди. Лекин кам сонли кооператив фабриканинг барча буюртмаларини тўла адо этиш имконига эга эмасди. Корхона раҳбарлари май ойида ўтказилган меҳнат коллективининг умумий йиғилишида бутун фабрикани «Искра» кооперативига бериш ҳақидаги фикрни ўртага ташладилар. Таклиф бир овоздан қабул қилинди.

Август ойида «Искра», «Каноп» кооперативи билан бирлаштирилди.

— Фабрика ишчилари йигирув-тўқув ишлаб чиқаришининг ижарага берилиши ҳақидаги қарорни қувонч билан кутиб олишди, — дейди кооператив раиси Демьян Михайлович Осадчук. — Ишчиларнинг қувончи фақатгина сўзда эмас, балки амалда ҳам исботланяпти.

Ҳақиқатан ҳам фабрикада ишлаб чиқариш план топшириқлари июнь ойигача 80—90 фоиз бажарилган бўлса, ишчиларнинг ўз вазифасига алоҳида эътибор билан ёндошиши июль кўрсаткичларига дарҳол таъсир кўрсатди. Бугунги кунда ўртача ишлаб чиқариш кўрсаткичи 120 фоизга етди.

Меҳнат самарадорлигининг 35 фоиз ўсганлиги эса ниҳоятда қувончли ҳолдир. Бугунги кунда кооператив вақтдан илгарилаб одимлаяпти. Айниқса техника мосламалари учун мўлжалланган матолар тайёрлашда бу суръатлар яққол кўзга ташланади. Маҳсулотларнинг бу тури бўйича ўсиш 1988 йилнинг шу даврига нисбатан 137 фоизни ташкил этди. Бошқа маҳсулотлар бўйича ўсиш 8 ой мобайнида 105 фоиз эканлиги амалий иш натижаларидан дарак беряпти.

Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турлари ҳам бугунги кун талаби даражасида ўзгариб боряпти. Даромад ҳажмини ошириш мақсадида газламанинг вискозадан тайёрланадиган янги тури ишлаб чиқилди. Ҳозир бу тур барча маҳсулотнинг 50 фоизини ташкил этяпти. Махсус тасмалар ишлаб чиқариш ҳажми ҳам кенгайди.

Кооператив ишчилари юқорида тилга олинган асосий ишлаб чиқариш жараёнларидан ташқари электр двигателлар ремонти технологик ускуналарнинг монтаж қилиш ва ишга тушириш жараёнларини ҳам амалга оширади. Бу ерда асосий касб эгаларининг маоши ойига 600 сўмгача ошди. Корхонада бошқарма ходимлари 40 фоизга қисқартирилди. Илгарилари маҳсулот ишлаб чиқариш жараёнларида қатнашмайдиган ёрдамчи бўлим хизматчилари ҳам ишдан озод қилиндилар.

Лекин бу билан кооператив олдидаги барча муаммолар ҳал қилинди, деб бўлмайди. Моддий таъминот соҳасидаги қийинчиликлар ишда жиддий тўсиқ бўляпти. Айниқса қурилиш материаллари ҳамда ва устки кийимкечак учун газламалар етишмаяпти.

Бугун корхона кооперативи қошида ишчиларнинг квартираларини ремонт қилиш учун қурилиш участкаси ташкил этиляпти. Мазкур участкада, шунингдек дала ҳовли учун махсус блоклар ишлаб чиқарилади. Лекин бу масаланинг тўла ҳал бўлишига цемент етишмаслиги ғўганоқ бўляпти.

— Кооперативимиз кўп тармоқли, — деб давом этади Демьян Михайлович. — Биз ўз кучимиз билан Бордонкўл посёлкасида дала ҳовлилари барпо этамиз.

Ҳозирги пайтда эса бошқарма ва ётоқхона биноларида ремонт ишлари олиб бориляпти. Шунингдек арқон машиналарини монтаж қилиш ва ишга туширишга ҳаракат қилиняпти.

«Каноп» кооперативи ўз мақсади йўлида астойдил ҳаракат қиляпти. Унинг ишлаб чиқаришдаги ва социал соҳадаги ютуқлари кўзга ташланади, деган умиддамиз.

У. УСМОНОВ.

СУРАТЛАРДА: «Каноп» кооперативининг илғор ишчиларидан З. Орашова, Н. Кортунова, З. Абдураҳмонов ва Ф. Дюгай.

Муаллиф суратлари.

«Тошкент оқшоми»га жавоб берадилар

«Ўзларига бегона»

Ана шундай сарлавҳа билан «Тошкент оқшоми» газетасининг 10 июль сонида бир қатор ишчи ётоқхоналаридаги аҳвол таҳлил этилган, кўпгина нуқсонлар фош қилинган эди. Масалан, ана шу мақола юзасидан 5-ётоқхонадаги нуқсонлар қандай бартараф этилаётгани ҳақида В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг турар-жой бошқармаси раҳбарларидан жавоб хати олиниб, у газетада босилиб чиқди. Худди шунингдек, 153-қурилиш тресги бошқарувчиси Ш. Набиев, партия комитетининг секретари Ю. Вилков, касаба союз комитетининг раиси И. Х. Худойқулов ҳамда 15-ётоқхона тарбиячиси Д. Шамсулин имзолари билан олинган жавоб хатида жумладан қуйидагилар айтилган:

— «Ўзларига бегона» мақоласида бизнинг оталиғимиздаги ётоқхонадаги шароитлар танқид қилинган эди. Унда трест ишчилари истиқомат қилишарди. Масалан, мақолада ётоқхона ремонти муддатлари чўзилиб кетаётганлиги, санитария-гигиена хоналари ишламаётгани, буфет йўқлиги, ётоқхонада бор-йўғи биттагина телевизор борлиги, бошқа хил камчиликлар тилга олинган эди.

Шу йилнинг 20 августида ётоқхонада кўрилган чора-тадбирлар туфайли ремонт ишлари ниҳоясига етди. Ремонт муддати ҳақиқатан ҳам чўзиб юборилганига сабаб шуки, ётоқхонани беркитмасдан унда ремонт ишлари олиб борилган эди. Санитария-гигиена хоналари нормал ишламоқда. 15 сентябргача ётоқхонада иккинчи телевизорни ўрнатиш масаласи ҳал этилади. Буфетга келсак, бевосита ётоқхонада буфет очишнинг ҳожати йўқ, негаки бу ердан 20 метрча нарида Чилонзор район ошхоналар трестига қарашли кафе ишлаб турибди».

«Ёзда... ёмғир кутадими?»

«Тошкент оқшоми» газетасининг шу йилнинг 14 июль сонида ана шу сарлавҳа остида танқидий мақола босилиб, унда 159-трестнинг 70-қурилиш бошқармаси томонидан фойдаланишга топширилган, 350 ўқувчига мўлжалланган «Спутник» ҳунар-техника билим юрти биноси қурилишидаги нуқсонлар очиб ташланган эди. Чунончи, бинонинг 4-қаватида шифтдан сув доғлари пайдо бўлгани, яъни ёзда ёғиб ўтган ёмғирдан чакки ўтгани айтилган эди. Қуйида 159-қурилиш тресги бошқарувчиси М. Д. Нурмуҳамедов имзоси билан олинган жавоб хатида жумладан шундай дейилади:

— «159-қурилиш трести маъмурияти «Ёзда... ёмғир кутадими?» сарлавҳали мақолада келтирилган фактларни текшириб, уни тўғри деб топди. Ҳақиқатан ҳам трест қурувчилари томонидан мазкур бино қурилишида айрим нуқсонларга йўл қўйилган.

Ўз вақтида чора-тадбирлар кўрилиб, «Спутник» ҳунар-техника билим юрти биноси томи қайта ремонт қилинди».

Шарҳчи сатрлари

ИСПАНИЯ ШАҲАРЛАРИ БЎЙЛАБ

СУРАТДА: Барселона яқинидаги Фигерас шаҳрида жойлашган Сальвадор Дали музейида.

Б. Клипиницер сурати (ТАСС).

Оқ уйдан амалий ишлар талаб этиляпти

Яқинда бўлиб ўтган навбатдаги матбуот конференциясида Оқ уйнинг матбуот котиби билан журналистларнинг кўпдан-кўп саволларига жавоб беришига тўғри келди. Журналистларнинг саволларидан шу нарса аён бўлдики, улар Америка маъмурияти қуролсизланиш муаммоларини муҳокама қилиш йўлига қасддан ғов солмоқда, деб гумон қилмоқдалар. Бу ўринда гап Қўшма Штатлар билан СССР ўртасида бўлаётган ёки шу яқин ўртада бошланиши мўлжалланаётган бир туркум музокаралар, яъни стратегик ҳужум қуролларини ярмига қисқартириш, ядровий синов портлатишларини чеклаш, химиявий қуролни тақиқлаш тўғрисида бормоқда.

Юмшоқроқ қилиб айтадиган бўлсак, Америка раҳбарияти қуролланиш пойгасини чеклаш ишини қатъият билан олға силжитишга сира шошилаётгани йўқ. Шу боисдан ҳам журналистларнинг саволлари Америка жамоатчилигининг шу хусусдаги фикри тобора мустаҳкамланиб бораётганлигини акс эттирди. «Демократик ҳаракатлар учун курашаётган американиклар» деб аталган баобрў жамоат ташкилоти куни кеча доклад эълон қилди, унда, жумладан, қуйидагича хулоса чиқарилган: агар стратегик ҳужум қуроллари устидан назорат ҳақида гапирадиган бўлсак, президент «Сира фаол ҳаракат қилаётгани йўқ, у худди тушдагидек одимламоқда». Ҳужжат муаллифларининг фикрича, Президент Буш М. С. Горбачевнинг қуролсизланиш тўғрисидаги ташаббусларига жавоб бергани йўқ ва ҳозиргача ҳам қуролларнинг деярли барча системаларини ишлаб чиқаришга даъват этмоқда. Си-Би-Эс телекомпаниясининг далолат беришича, ҳатто республикачилар партияси ўнг қанотининг бир қанча арбоблари ҳам (улар, «ҳамиша» Совет — Америка ҳамкорлиги ғоясига шубҳа билан қараб келган эдилар) ҳозир қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисида музокаралар олиб бориш учун олий даражада учрашув ўтказишни таклиф қилмоқдалар. Президентнинг ўзига ҳам дангал ана шундай саволни бермоқдалар. Мухбирлар билан яқинда бўлган учрашувда Бушдан бундай деб сўрашди: «Ҳамонки, Михаил Горбачев Варшава Шартномаси ташкилоти қуролли кучларни кескин қисқартиришни таклиф этаётган экан, нега энди биз ҳам НАТО мудофаасига йиллик бадални камайтиришимиз мумкин эмас ва бўшаб қолган маблағларни, масалан, гиёҳвандликка қарши курашга сарфлашимиз мумкин эмас?».

Расмий Вашингтоннинг «ичимдагини топ» деб тураверишн жамоатчиликнинг ҳам, нуфузли сиёсатчиларни ҳам хуллас, кенг жамоатчиликнинг ғашини келтирмоқда. Хўш, Қўшма Штатларнинг ўзида АҚШни ҳаракатга солиш мақсадида Америка маъмуриятига қилинаётган шиддатли тазйиқни қандай изоҳласа бўлади?

Чамаси, бунинг сабаби шундаки, совет ташқи сиёсатининг тинчликсеварлик руҳига ишонч ортиб бормоқда, расмий Вашингтон «Москванинг даъвати»га яраша жавоб бериши зарурлиги хусусида ўзига-ўзи ҳисоб бермаётганлигини илғаб олувчилар ҳам кўпаймоқда. Кўпгина обрўли сиёсатчилар ва шарҳловчиларнинг эътиқоди шундайки, Совет Иттифоқида қайта қуришнинг чуқурлашиб бораётганлиги, СССР халқаро муносабатлар амалиётидан куч ишлатиш методларини истисно этишга астойдил интилаётганлиги Ғарбга ҳарбий потенциалларни кескин қисқартириш, «совуқ уруш» сиёсатини батамом кўмиб ташлаш ва жаҳонда мустаҳкам барқарорликка эришиш учун ноёб имкониятлар беради. Ўз вақтида янги маъмуриятнинг Америка ташқи сиёсатининг асосий йўлларини янгитдан таҳлил қилиш учун ўзига вақт зарур бўлади, деб қилган баёнотини Ғарбда ҳам, Шарқда ҳам тушуниб кутиб олган эдилар. Америка матбуотининг таъкидлаб ёзишича, янги ҳукуматга берилган фурсат тугади, энди ҳаракат қилиш даври келди.

СССР Ташқи ишлар министри билан АҚШнинг Давлат секретари ўртасида Вайоминг штатида бўладиган учрашув арафасида АҚШда ана шу муаммолар хусусида мунозара анча жонланди. Э. А. Шеварднадзенинг «Известия» газетаси мухбири билан суҳбати Америкада катта акс садо берди, ана шу суҳбат чоғида совет министри икки буюк давлатнинг ҳарбий потенциалларини қисқартириш юзасидан имкониятни бой бериб қўйиши мумкин бўлган Вашингтоннинг сусткашлиги хусусида ҳайрон бўлганлигини айтган эди. «Америкадаги кўпчилик экспертлар шу фикрга қўшилмоқдалар» деб ёзди қурол-яроғ устидан назорат Америка жамоат уюшмасининг намояндаси.

Буш ва унинг аъёнлари шаънига айтилаётган таънадашномларни изоҳлаб берадиган бошқа бир сабаб шуки, Америка жамоатчилиги ҳарбий харажатларнинг юки оғирлигини тобора уқиб олмоқда, АҚШ ҳарбий кескинлик яққол юмшаган бир шароитда ана шу харажатларни ўз елкасига олган.

Америка учун анъанавий бўлган қаттиққўллик билан сиёсат ўтказиш тарафдорлари, яъни «қузғунлар» ҳамда уларнинг мухолифлари бўлмиш «кабутарлар» ўртасидаги баҳсда ҳозир «кабутарларга» қулоқ соладиганлар кўпайиб қолди. Энди буни ҳатто ҳукуматнинг ўзи ҳам инкор эта олмайди.

Валентин ВАСИЛЕЦ.
(ТАСС).

Оила одоби

Алам

Лайло оғир сумкасини ерга қўйиб, эшикни очганда кўнгли қабидек бўм-бўш хона уни ютаман дерди. Яна ёлғизлик!..

Уйга кирмасдан уни ваҳима босди. Худди орқасидан шарпа эргашиб келаётгандек, чаққонлик қилиб ундан аввал уйга кириб оладигандек, шоша-пиша атрофга кўз югуртирди-ю, эшикни қулфлади. Тўғри ошхонага ўтиб сумкасини ерга қўйди. Қавариб, толиққан қўлини анча вақт силаб ўтирди. Ёлғиз ўзига қозон осгиси келмай, бир бўлак нонга ёғ суртиб аранг еди.

«Тишининг каваги»да асраб юрган пулларидан олма, анор, конфет, печенье олди. Эртага посилкани институтга ташлаб ўтиши керак. Катта қизи Моҳиранинг врач бўлишини орзу қиларди, мана ниятига етди. Биринчи йил пахтага чиқиши, ҳоли нима кечди экан. Эҳ, ҳозир Салим акаси бўлганда бозорни ҳам эпларди, ғириллаб бориб қизини ҳам кўриб келарди.

Салим акасининг қадри энди билинди. Болаларга кийим-кечак дейсизми? Рўзғорга қачон, нима кераклигини биларди. Вақтида, кетини узмай етказиб берарди.

Бахтига қизи Меҳри юмушкор чиқди. Ош-овқат, супир-сидирни эплаб турибди. Ишга ўралашиб қолганиданми, кейинги пайтда ўқиши пасайиб кетди. Ўтган мажлисда синф раҳбари:

— «Қизингиз авваллари бинойидек эди, борган сари ўқиши пасайиб кетяпти, ўзи ҳам одамови бўлиб қолган, ҳеч кимга қўшилмайди, доим хаёл суриб юради. Болаларни ҳеч кино, театр, боғсайрга олиб борасизми?» — деса бўладими. Ер ёрилмадию, ерга кириб кетмади. Авваллари мажлис нималигини билмасди. Ҳаммасини Салим акасининг ўзи тинчитарди. Тағин ҳам улгурар экан-да!

Бу ёқда қўни-қўшнининг гинаси ортиқча:

«Келганингиздан бери ҳеч кимга қўшилмайсиз, кўпчиликка аралашиб туриш керак, ўзингиз ҳам ёзиласиз», — дейишади. Ишдан ҳа дейишга ҳоли келмай қайтса меҳмондорчилик кўнглига сиғармиди?

Янги кўчиб келган кезлари укалари, жиянлари қарашиб туришди. Охирги пайтда улар ҳам товсилиб қолди, уйли-жойли, бола-чақали, ишли бўлгач ўзидан ортолмайдида. Онаси касалга чалингандан буён ўтириб қолган, унинг ўзига қарашга бир одам керак. Ҳамма юмуш ўз бўйнида, тўрт тарафга югуриб етолмаса.

Хаёлида эрининг маъюс чеҳраси гавдаланди. Салим акаси ишдан чарчаб, қўшалоқ тўр халтада озиқ-овқат келтирганида ҳатто қўлидан ҳам олмасди.

— Овқатдан бошқа дардингиз ҳам борми? — деб унинг устидан куларди. — Уйда туз, гугурт йўқ, олиб келинг, овқат бошлолмаяпман, — деб ўтирарди.

— Қизлар иш қилиб ўргансин, токайгача тайёрини ейди, — деса, — ўзим-ўзим эдим, энди болаларга ёпишманг, — деб уни юмма талаганди. Ҳозир уларни мустақил магазинга ҳам чиқаролмаяпти-ку.

— Мен билан ишлаётган ёқут узук тақди. Лола Ҳакимовна тилла тақинчоқларини кўйлак алмаштиргандек кунда ўзгартиради, йилда курортга боради. Сиз билан яшаб нимага эришдим, қачонгача ҳақиқатгўй бўлиб яшайсиз, ҳаммани ўзингизга душман қилаяпсизку?! Сизсиз ҳам тинчгина яшаймиз, болаларни ўзим боқиб оламан, — деганди.

Бу сўзларни қайси тил билан айтган экан-а? Ҳозир уятдан юзлари ловуллаб кетди. Жанжалсиз ўтган кунини эслолмади.

Ўшанда Салим акаси: «Ҳали Лола Ҳакимовнангнинг ҳам чуви чиқиб қолар, кимдан ўрнак олишни жуда топибсан-да», деб билиб айтган экан. Бир ой ўтар-ўтмас ҳақиқатдан ҳам чуви чиқди.

Қўнғироқнинг қисқа овози унинг хаёлини бўлди. Эшик ортидан:

— Лайло, уйдамисан? — деган таниш овоз эшитилди.

Опаси Мадинахон Лайлони бағрига босиб қучар экан, гинахонликка кўчди:

— Бундай борай ҳам демайсан, қачонгача бир уйга тиқилиб одамлардан қочиб юрасан? Тез-тез келай десам уй ўлгурдан ортиб чиқолмасам, бозорга кета туриб бирров кириб ўтай дедим. Ўзинг омон-эсон, қийналмай юрибсанми, ишларинг яхшими, қизлардан хабар борми?

— Ҳаммаси яхши опа, яхши, қизлардан хат келиб турибди.

— Лайло, ҳеч нарсага овора бўлма, бирпас ўтириб гаплашайлик.

Лайло кейинги пайтда уй ишларига анча қийналиб, меҳмон келиши эҳтимолдан ҳоли эмас деган кўнгилда стол тузаб қўядиган одат чиқарганди. Мадинахон атрофга разм солди. Ҳамма нарса жой-жойига қўйилган, уй юзида ортиқча нарса йўқ. Синглимнинг ҳам уй ишларига анча қўли кеп қопти, деб кўнглидан ўтказди Мадинахон. У пиёладаги чойдан хўплаларкан, рўпарасидаги расмни кўриб жиғибийрони чиқди:

— Ановинг нимаси? Салим акангнинг расмини айтаяпман. Алангда азиз қилмай олиб қўйсанг бўлмайдими, ўзингни ҳам, болаларни ҳам қийнаб?

— Бу болаларимнинг қилган иши. Нима қилса ҳам отаси эканда, этни тирноқдан ажратиб бўлмайди деб тўғри айтишаркан, ажралиб кетишларингга ўзингиз айбдорсиз деб кўз очиришмайди, — деб Лайло аста ерга қаради.

— Болаларни папалай-папалай шу даражага етдинг, энди гуноҳкор эканман деб, уларни бошингга чиқариб олма. Поччанг «Синглингга жуда қийин бўлди-да, эртаиндин машинада ўтсам, картошка, пиёз ташлаб кетарман», дедилар. Сенга неча марта айтдима, кўзингни оч, ўзбошимчалик қилма, охирини ўйла деб... Гапимга қулоқ солмадинг. Эркак ҳамма ишнинг уддасидан чиққандан кейин димоғи ҳам бўлади-да, поччангда димоғ йўқ деб ўйлайсанми? Сизники маъқул десанг, бир жойинг камайиб қолармиди? Рўзғорингни жамлаб берса, чидаш керак эди. Ўйлаб кўр, ҳозирги аҳволинг яхшими? Ўжарлик қилиб болаларни отасиз қолдирдинг, ҳамма иш ўзингга қолди. Қайта турмуш қурмайман дейсан? Салим аканг уйланиб, иккита болалик бўлибди, яқинда ёқлармиш... Майли энди, ўтган ишга салават, бўлар иш бўлди, энди пешонангдагини кўрасан. Ярашгин деб, шунча одам ўртага тушди, кўнмадинг, катта одам бир гапни билмасдан гапирмайди.

Улар бир дақиқа жим бўлиб қолишди.

— Энди мен бора қолай, анча вақт бўлиб қолди. Тағин гапларим кўнглингга ботмасин, ачингандан гапираман-да. Жон-жонга — қуяр, бежон — кимга қуяр, дейишади. Бориб ётиб келсанг бўлмайдими? Бунақа жим бўлиб кетма! Болаларимни сўраб қўй...

Тўлиб турган хона опаси кетгач, яна ҳувиллаб қолди. Уй ичини даҳшатли сукунат қоплади. Лайло деразадан ташқарига қараганда ғира-шира, одамлар сийраклаб қолганди. Рўпарадаги бино деразаларида чироқ порлайди. Уй-уйларига кириб кетган одамлар ўз қувонч-ташвишлари билан банд. Улар буюк ишонч иштиёқида яшайди.

Лайло ҳам яшнармикин, унинг уйида ҳам рўшнолик бўлармикин?

Биров зинадан гурсиллаб чиқа бошлади, эшик ёнида қадам товуши тинди. Ўғри бўлса-я? Лайло ўз эҳтимолидан ўзи чўчиб кетди. Бирдан бостириб кирса нима қиламан? У қўрқувдан нафас олмай бутун вужуди қулоқ бўлиб тингларди. Бир оз ўтгач, кимдир зинадан пастга тушди. Товушлар сўнди. Қўшнисиникига келгандир, кетганига ишонч ҳосил қилгач, кўнгли бир оз тинчиди.

Юзига ёғупа суртиш учун ойна қаршисига ўтирди. Опаси ҳам ярасига туз сепиб кетди. Ҳа, ўзига ўзи қилди. Ажрашиб ҳам олди, алоҳида яшаяпти. Ҳозир уни йўқлаб келадиган, ким бор? Бечора Салим акам тағин ҳам чидаган экан-да! Нега шуларни авваллроқ тушуниб етмадим?

Лайло рўпарасидаги кўзгуга узоқ тикилиб қолди. Унинг қаршисида чеккасига янгигина ажинлар из солган, сочларига оқ оралаган аёл вазмин, маъюс қараб турарди. У ўзини таниёлмай қолди. Наҳотки бу ўша, юзидан кулгу аримайдиган, бир гапириб ўн куладиган, калондимоғ Лайло бўлса?!

Ўпкаси тўлиб ҳўнграб юборди. Бу аламли йиғи унинг юрак-юрагидан, кўпдан буён тўлиб юрган кўксидан отилиб чиқарди.

Ҳар сафаргидек унинг аччиқ кўз ёшли нигоҳи эшикка қадалди. У кимгадир интиқ эди. У ҳар куни кимнидир интизорлик билан кутарди. Уни доғда қолдириб шу кўйга солган ўша калонмидоғ ғурури эди.

Қани энди ҳаммасини бошқатдан бошлаш мумкин бўлса...

Ҳабиба МАНСУРОВА,
В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат дорилфунунининг ўқитувчиси.

Реклама ва эълонлар

ГЎЗАЛ БЎЛИШ— ЎЗИНГИЗГА БОҒЛИҚ!

Гўзалликни ниҳоятда юксак қадрловчи французлар: «Агар қиз бола хунук туғилган бўлса — бу унинг айбидир» дейишади. Ҳар қандай қиз, ҳар қандай аёл дилбар, жозибали бўлиши мумкин. Чунки ҳар бир кишининг ўзига хос гўзаллиги бор — кимдир туғма гўзал, қўшимча пардоз-андозга муҳтож эмас, бошқалар камтарин бўлса ҳам, ўзига хос жозибага эга. Ана шу жозибани ярқ этиб кўрсатиш, бошқаларнинг эътиборини жалб эта билиш ҳам ўзига яраша санъат.

Жозибали қиёфани яратишда яхши парваришланган, чиройли турмакланган соғлом соч ҳам муҳим аҳамиятга эга. Яна бир муҳим нарсалар — тақинчоқлардир. Хотин-қизларнинг турли даврларда тақинчоқларга катта эътибор бериб келишгани тасодифий эмас.

ГЎЗАЛ БЎЛИШНИ ОРЗУ ҚИЛУВЧИ БАРЧА ХОТИН-ҚИЗЛАРНИ «ТАШГАЛАНТЕРЕЙТОРГ» МАГАЗИНЛАРИГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ.

Магазинлардан сиз ЭЛЕКТРОФЕНЛАРНИ, ЭЛЕКТР ТАРОҚЛАРНИ, ОДДИЙ ТАРОҚЛАРНИ; ТАҚИНЧОҚЛАРНИ: ЗИРАКЛАР, БИЛАГУЗУКЛАР, МАРЖОНЛАР, ТУРЛИ-ТУМАН ТЎҒНАҒИЧЛАРНИ сотиб олишингиз мумкин. Магазинлардан шунингдек дугоналарингизга, таниш-билишларингизга совға қилиш мумкин бўлган совғаларни харид қилсангиз бўлади.

Магазинларнинг адресларини маълум қиламиз:
1-магазин — Қўйлиқ массиви, 6, 18-уй;
2-магазин — Навоий кўчаси /савдо расталари/;
16-магазин — Полторацкий кўчаси;
18-магазин — Қурувчи кўчаси;
23, 20 ва 34-магазинлар — Олой бозори;
45-магазин — Қорақамиш /ярмарка/;
38-магазин — Навоий кўчаси «Дўстлик» ярмаркаси, «Ҳаммаси хотин-қизлар учун» магазини;
46-магазин — Боткин кўчаси, 5;
67-магазин — Горький проспекти;
68-магазин — 4-турар жой шаҳарчаси.

«Ташгалантерейторг».

Корхоналар, ташкилотлар, кооперативларнинг раҳбарлари диққатига!

«Зенит—7» фирмали техно-савдо маркази шартномалар тузиш кампаниясини бошлайди

Марказнинг адреси: Чехов кўчаси, 10 (метронинг «Ойбек» станцияси).

Сизларга холодильниклар, кир ювиш машиналари, чанг ютгичларга техник хизмат кўрсатиш ва ремонт қилиш юзасидан шартномалар тузиш таклиф қилинади.

Хизматга пул ўтказиш йўли билан ҳақ тўланади.

Юқори малакали усталар барча ишларнинг юксак сифат билан бажарилишига кафолат беришади.

Ремонт ишларига буюртмалар якшанба ва душанба кунларидан ташқари ҳар куни соат 10 дан 19 гача қабул қилинади, танаффус соат 14 дан 15 гача.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 54-04-92, 54-26-56.

«ЗЕНИТ-7» ФИРМАЛИ ТЕХНО-САВДО МАРКАЗИ.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси

Табиатнинг қизиқ табиати

«Кўк кўлдаги оқ тулпор»

Лавҳа

Она табиатнинг чеварлигига таҳсин ўқиймиз. Табиий жараёнлар туфайли ҳосил бўлган ажойибу ғаройиб шакл-шамойилларнинг ҳар хил кўринишлари ҳис-туйғуларимизни ўзига беихтиёр ром этади.

Субҳидамда сумбуланинг сокин сувига разм солиб қаранг. Ранго-ранг тошлар жилваси сув остида нур талашиб жавлон уради. Тикилиб ширин ҳисларга тўласиз. Бу ҳам она табиатдан руҳий мадад олишнинг роҳатбахш омили бўлади.

Мовий осмонга қад кўтарган пурвиқор тоғлар ҳам баҳри-дилингизни очиб, хаёлларингизни юксакларга кўтаради. Салобатли тоғлар сокин тургандек кўринса ҳам, улар бағрида қуёш, сув, шамол, она-Ер ҳаракати билан жуда қизғин жараёнлар юз бераверади. Улкан тошлар зарра-зарра емирилиб, ҳавога учади, сув билан модда-маъданлар оқади, қоялар, ғорлар, булоқлар пайдо бўлади, она табиат шу йўсин ўз чиройига оро бериб, сайқал топаверади.

Диёримиз ана шундай ажойиботларга жуда бойлиги билан дилларни ўзига ром этади. Чорвоқ денгизи этагидаги Хўжакент қишлоғи ёнида «Чинор» деган чойхона тоғга ёнбошлатиб қурилганга ўхшайди. «Чинор»нинг шундай ёнида аждар оғзи сингари ғор бор. Ғордан замзам сувидек тиниқ оби ҳаёт қайнаб чиқади. Ғор ёнидаги тоғ харсангларига баъзи «ном қолдиришга ихлосманд»лар ўз исм-шарифларини гажакдор қилиб ёзиб қўйишибди. Гўзал табиатни бузиб, исмини ҳуснбузардек ёзиб кетиш маданиятли ва одобли кишига ярашмайди.

Кўнгил сайру саёҳат тилаб Хўжакент манзилгоҳидаги ғорларни томоша қилсангиз, олам-олам завқ, «табиат китоби»дан кўп маълумотлар билиб оласиз. Бу диёрдаги палеолит қароргоҳларида ғорларни, аждодларимиз чизган суратларни, табиий аркларни, карс булоғини, турли тарихий ёдгорликларни ҳар йили эллик мингдан зиёд зиёратчилар кўриб, мафтун бўлишаяпти. Хўжакентдан бошлаб Обираҳмат, Оқтош, Динап, Қорабулоқ, Сижжак, Авғонсой, Мозоргой, Оқбулоқ, Полвонак, Хорамзодасой, Наволисой, Урунгачсой, Бурчмулла манзилларида ҳам ажойиботларга тўла ғорларни, зилол чашмаларни, антиқа қоятошларни, шакл-шамойили афсоналарни хаёллантирадиган азим чинорларни кўриб яна бир бор табиат чеварлигига таҳсин ўқилади. Умуман, Бўстонлиқ тоғларидаги ғорларда биллур тошлар, асил минераллар «типратикон»симон оҳактошлар жилвасини «жавоҳирлар сандиғи» деса бўлади.

Сижжак қишлоғидан юқоридаги Наволисой соҳилида дам олинса, зилол сувнинг нозик қўнғироқдек мусиқали навоси эшитилса дилдаги андуҳ тоши ҳам эриб симобга айланиб кетади. Мана шу сой соҳилида чаман майса-гулчечаклар бағрида ўтириб, шу ерлик Қуронтой бободан бир ҳикоя эшитгандим.

— Хумсон манзилидан анча юқорида, қорли чўққилар ичкарисида суви кўк шишадек бир кўл бор, — деб ҳикояни бошладилар бобо. — Кўлнинг кўм-кўк кўзгусида сариқсоч қуёш, сутранг ой, оқ булут, ҳатто қанот қоқмай парвоз этаётган бургут ҳам жонли акс этиб туради. Ана шу мовий кўлдан ҳар куни субҳидам чоғи, кейин чошгоҳ пайтида бир оқ тулпор узун оқ ёлларини оқ ипакдек товлантириб сузиб ўтармиш...

— Сиз уни кўрганмисиз? — ҳаяжонланиб сўрайман.

Қуронтой бобо жилмаяди:

— Бақувват чоғларим ўша томонларга йўлим тушиб, кўл бўйида бўлганман... Чошгоҳ пайти жуда баланддаги қоя сўкмоғидан ўта туриб, кўлга суқланиб қараб қолдиму, сув ичидан оқ тулпор сузиб бораётганини кўриб кўзим тиниб кетди... Сув ичидаги оқ тулпорми, оқ булутми, оқ чўққилар акси-шамойилими, билолмай лол қолдим.

Бобонинг тоғликларга хос бу чиройли ҳикояси дилбар эртак каби дилимни дилрабо ҳис-ҳаяжонга тўлдирди. Ахир, оппоқ қорлар билан қопланган чўққилар орасидаги кўк шишадек кўм-кўк кўл суви ичида оқ ёллари узун оқ тулпор сузиб юриши нақадар гўзал манзара! Бундай ширин ҳикояту ривоятлар тоғларда туғилади-да.

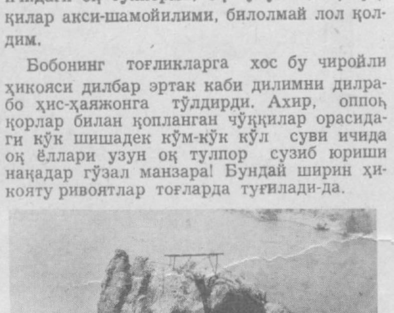

Писком томондаги салобатли оқ чўққиларга, Патандоз тоғ этагидан аждар мисол эшилиб оқиб келаётган Чотқол дарёси пастидаги қояларга, кимдир ўша қоялар устига завқланиб томоша қилиш учун ўриндиқ ўрнатиб қўйганига мафтун бўлиб, она заминга муҳаббат жўш уриб кетади. Зеро, она табиатни қанча кўп кузатсак, уни қанча кўп ўргансак, унга қанчалар кўп меҳр боғласак Ватанни, табиатни, ҳаётни шунчалар севиб қадрлаймиз.

Тўлқин РАСУЛЕВ.
Холмат Мирзакаримов олган суратлар.

«Дил дилга пайванд».

Р. Шарипов сурат лавҳаси.

Само сирлари

Фасллар хислати

Одамлар «Қуёш чиқди», «Қуёш тепага кўтарилди», «Қуёш ботди» деган ибораларга одатланиб қолишган. Қуёш ҳақиқатдан ҳам чиқиб ботадими ёки шундай туюладими?

Ватандошимиз Абу Райҳон Беруний Ер ва бошқа сайёраларнинг Қуёшга боғлиқлиги тўғрисидаги фикрни ўртага ташлагандан кейин, Ер билан Қуёшнинг бир-бирига боғлиқлиги ҳақидаги тасаввурлар ўзгара бошлади. Аслида Қуёш чиқиб, ботмайди. Қуёшнинг осмондаги кўринмас ҳаракати, тун билан куннинг алмашиниб туришининг асосий сабаби — Ернинг ғарбдан шарққа қараб 24 соатда бир марта ўз ўқи атрофида айланиб чиқишидир. Шу бир сутка давомида Қуёш Ер шарининг ҳамма томонини бир йўла ёрита олмайди. У навбат билан аввал бир томонни, кейин иккинчи томонни ёритиши натижасида Ернинг айланиб Қуёшга қараган томонида кун, Қуёш нури тушмай турган томонида тун бўлади.

Ернинг бир кунлик ҳаракат мобайнида кун билан тун чегараси Ер сатҳи бўйлаб ғарб томон силжий бошлайди. Натижада ҳар 12 соатда Ер шарининг манзараси ўзгаради: Қуёш тепамизда турган жойда 12 соатдан кейин ярим кеча бўлади.

Бир сутка неча соат? Бу саволга кўпчилик ҳеч иккиланмай қатъий равишда ишонч билан 24 соат деб жавоб беради. Бу тўғри жавобми? Йўқ, албатта. Мутахассисларнинг маълумоти бўйича Ер ўз ўқи атрофидан 24 соатда эмас, балки 23 соат 56 минут 4 секундда бир марта айланиб чиқади. Бу вақт юлдуз суткаси деб юритилади. Юлдуз суткасининг бошланиши йил давомида турли вақтларга тўғри келади.

Инсоннинг ҳаёти, Ернинг табиати юлдуздан кўра, Қуёшга кўпроқ боғлиқ. Шунинг учун инсонлар Қуёш вақтига амал қилишади. Ҳақиқий Қуёш вақти эса юлдуз вақтидан фарқ қилади.

Ернинг Қуёш атрофида айланиши ва Ер ўқининг орбита текислигига нисбатан оғишганлиги йил фаслларининг алмашинувига олиб келади. Ер ўқи орбита текислигига нисбатан 66 градус 30 минут бурчак ташкил этади. Натижада 21 мартда кун билан тун чегараси иккала қутбдан ўтади, яъни сайёрамизнинг ҳар иккала ярим шарида кун билан туннинг узунлиги бир-бирига тенг бўлади. Қуёш нури шу куни экваторга тик тушади. Ер ўқига нисбатан тўғри бурчак ҳосил қилади. Туш пайтида Қуёш тепамизда бўлади. Шу куни Ер Қуёшга нисбатан шундай вазиятни эгаллайдики, Қуёш нури шимолий ва жанубий ярим шарларга бир текисда тенг тарқалади. Қуёш ўзининг бизга кўринадиган йўлининг тенг ярмини уфқ тепасида, иккинчи ярмини эса уфқ тагида босиб ўтади. Фақат шу куни Қуёш ҳақиқатдан ҳам шарқдан чиқиб, ғарбга ботади. Март ойида сайёрамизнинг шимолий ярим шарида баҳор, жанубий ярим шарида эса куз бўлади. 22 мартдан бошлаб кун узайиб, тун қисқаради. Қуёш шимоли шарқдан чиқиб, шимоли-ғарбга бота бошлайди. Куннинг узайиб, туннинг қисқариши — 22 июнда сайёрамизнинг шимолий ярим шари Қуёшга қараган бўлади. Шу туфайли у ерда ёз фасли бошланади. Ер шарининг экватордан жанубда қиш фасли бўлади.

Шимолий ярим шарда ёзда Қуёш уфқдан анча баланд кўтарилади. 23 июндан бошлаб аста-секин кун қисқариб, тун узая бошлайди. 23 сентябрга келиб Ер Қуёшга нисбатан яна 21 мартдаги ҳолатни такрорлайди, яъни Ер шарининг ҳамма жойида тун билан куннинг узунлиги тенглашади. 24 сентябрдан бошлаб шимолий ярим шарда кун қисқариб, тун узая боради. Қуёшнинг эрталаб чиқишидан кечқурун ботишигача босиб ўтадиган йўли қисқариши 22 декабргача давом этади. 22 декабрда сайёрамизнинг жанубий ярим шари Қуёшга қараган бўлади. Кўпроқ ёруғлик, иссиқлик олади. Демак, декабрда жанубий ярим шарда ёз фасли бошланади. Айни вақтда шимолий ярим шарда Қуёш фасли бўлади.

Экватордан шимолдаги йил фасллари бир-биридан фарқ қилади. Чунончи, шимолий ярим шарда ёз бўлганда, жанубий ярим шарда қиш, баҳор бўлганида эса куз бошланади.

Қуёшнинг кўринмас йўли уфқдан қанча баланд бўлса, тун шунчалик тез алмашади. Тонг отиш пайтидаги қоронғулик ниҳоятда қисқа бўлиб, бирданига қоронғу тушади. Ҳозирги биз истиқомат қилаётган мўътадил кенгликларда (шимолий ва жанубий ярим шарларнинг 23 градус 30 минут билан 66 градус 30 минут кенгликлар оралиғи) юқорида кўриб ўтганимиздек, йил фасллари — баҳор, ёз, куз ва қиш бир маромда алмашиниб туради.

Тўхтахўжа МАҲМУДОВ.

Фойдали маслаҳатлар

СОЧ ПАРВАРИШИ

◉ Соч ҳам ҳусн. Уни парвариш қилиш билан бирга сифатли овқатланиш, оқшом пайтлари сайр қилиш, тиниқиб ухлаш муҳим аҳамиятга эга.

Агар соч ёғли бўлса ҳар 5—7 кунда «Лесное», «Банное», «Хвойное», «Борнотимоловое» совунлари ва шампунь билан ювиб туриш керак.

Соч қуруқ бўлса ҳар 10—15 кунда «Косметическое», «Русский лес», «Детское», «Оникс» совунлари ёки шампунлар билан ювиш тавсия этилади.

Агар сочда қазғоқ бўлса илитилган бирор ўсимлик мойини суртиб, полиэтилен рўмол, унинг устидан дағал сочиқ ўраб қўйилади, 3—4 соат ўтгач ювилади.

Сочни қатиқ билан ювиш ҳам яхши парвариш ҳисобланади.

МАРГАНЦОВКАНИНГ ХОСИЯТИ

◉ Уй аптечкасида марганцовка кристаллари бўлиши керак. Уни тоза идишда, оғзини маҳкам беркитиб, эритилганини тўқ жигарранг шиша идишда сақланг.

Марганцовка томоқ оғриганда, ич бузилганда, заҳарланиб қолганда қўл келади, эритмаси яллиғланишга яхши даво бўлади. Уни қуюқ ҳолда ишлатманг, нимранг бўлиши керак. Акс ҳолда оғиз, ҳалқум, қизилўнгач, ичак шиллиқ пардаларини куйдириб юборади.

ЧАҚАЛОҚ БОР УЙДА...

◉ Чақалоқ бор уйга гул қўйиш мумкинми? Аллерголог шифокорларнинг маслаҳатларига кўра, чақалоқ ётган хонага ҳиди кучсиз бўлган гулларни қўйиш мумкин экан. Ҳиди ўткир гуллар болада аллергик таъсирчанликни ошириб юбориши мумкин.

Чақалоқ ётган хонага наргиз, гунафша, атиргул, шумурт каби ўткир ҳидли гулларни қўйманг.

СССР ва АҚШ ветеранлари мулоқоти:

«Омон бўл, қардош!»

Вьетнам урушида қатнашган АҚШлик ветеранлар Ўзбекистон «афғон»ларига конкрет ёрдам беришмоқчи. Байналмилалчи жангчиларнинг Американинг 16 собиқ солдати билан учрашуви ана шундай ҳамкорлик тўғрисида қарор билан якунланди, америкаликлар Тошкентга АҚШ ветеранлар уюшмасининг ташаббуси билан келишган эди. Ана шу сафарнинг ташкилотчиси бўлган «Рей» фирмаси билан келишган америкаликлар шу сафарга мўлжаллаган маблағларнинг бир қисмини инвалид бўлиб қолган «афғон»ларга, ҳалок бўлганларнинг оилаларига ёрдам фондига ўтказишга қарор қилдилар. В. И. Ленин номли Совет болалар фонди Ўзбекистон республика бўлими ҳузуридаги «Интерпо» фирмаси, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ҳузуридаги «Прометей» кооперативи ва Тошкентдаги шу учрашувни ташкил этган запасдаги жангчилар шаҳар кенгашининг аъзолари АҚШлик ветеранлар билан протезлар ясайдиган ва улар учун ускуна етказиб берадиган, мутахассисларга ёрдам кўрсатадиган қўшма корхоналар очиш вариантларини муҳокама қилдилар

Американлик солдатлар Вьетнамда урушганларидан кейин орадан 20 йил ўтди. «Вьетнамлик»ларнинг яқиндагина Афғонистондан қайтиб келган йигитларимизга айтадиган гаплари бор эди, албатта. Гарчи бу урушлар бир-бирига ўхшамаса ҳам, лекин анчагина муштарак жиҳатлар бор, ана шу аскарларнинг урушдан кейинги қисматида ҳам умумий жиҳатлар кўп.

38 ёшли Жерри Росс Вьетнамга кўнгилли бўлиб борган эди.

— Мен бу Америка учун зарур, деб ўйлаган эдим, — деди у. — Ўз ҳукуматимга ишонганман. Қайтиб келиб кўрсамки, ҳеч кимнинг мен билан сўзлашишга тоби-тоқати йўқ. Дўстларим, танишбилишларим мендан юз ўгиришди. Вьетнамдаги урушда қатнашганлигимни билиб, ишга олишдан бир неча бор бош тортишди. Шундан кейин мен ўзимга ўхшаб Вьетнамда бўлганларни қидира бошладим. Худди шу нарса мени қутқариб қолди, деб ўйлайман. Биз бир-биримизни қўллаб-қувватлашга аҳд қилдик, акс ҳолда адойи тамом бўлардик. Ҳозир болаларни ўқитяпман, ёзда эса собиқ аскарларни тоққа етаклаб чиқаман.

Жек Жонс уруш касофати юракда қолдирган асорат ҳақида гапирди.

— Мен жирканч ишда иштирок этганим аён бўлиб қолди, — дейди у. — Юзимизга тупуришар, қотилсан, дейишарди. Сабр-бардошим тугаб, яна Вьетнамга жўнадим, лекин урушга эмас. Хизматчи бўлиб ишладим. Осонроқ бўлар, деб ўйлаган эдим. Акси бўлиб чиқди. Хотиним билан бирга борган эдим, уни Вьетнамда ўлдириб кетишди. Шуни уқиб олдимки, ҳар қандай уруш даҳшатли касофатдир, ҳамонки тирик эканман, урушга қарши чиқавераман, деб қасамёд қилдим. Ҳозир газетада ишлайман. Ветеранлар муаммолари ҳақида ёзаман. Ўз ихтиёрим билан госпиталларга бориб қарашиб тураман.

Группага бошчилик қилаётган АҚШ армиясининг собиқ полковниги Боб Роллга кўпгина саволлар беришди. Афғонистонда жанг қилган йигитларимиз запасдаги жангчилар республика уюшмасини тузишяпти, улар Қўшма Штатларда Вьетнам ветеранлари муаммоси қандай ҳал этиляпти, АҚШ ветеранлар уюшмасининг иши қандай ташкил этилган, деб сўрашди.

Группа раҳбари саволларга рўй-рост, ҳеч нарсани яширмай жавоб берди. Вьетнам ветеранлари узоқ вақт ҳукуматнинг эътиборини тортишга уриндилар, конгрессда сўзга чиқдилар. Лекин уларнинг гапларига қулоқ соладиган одам топилмади. Буни қарангки, ана шу лаънати уруш касофати уруш чиқарганларга эмас, балки оддий аскарларга ёпишди. Кўпчиликнинг сабр-бардоши тугаб, оғир тушкунликка тушди. Одамлар ичкиликбозликка берилиб кетишди, банги бўлиб қолишди... Урушдан кейин ўз жонига қасд қилган «вьетнамлик»лар сони урушнинг ўзида ҳалок бўлганлардан ошиб кетди. Унча-мунча хайр-эҳсон қилиб берилган пулга, ўз маблағларига ветеранлар чоғроқ медицина, психология ёрдами марказларини оча бошладилар, госпиталларда ветеранлар учун алоҳида бўлимлар очилишига эришдилар ва ўзлари ҳам шу госпиталларда ишлай бошладилар. Фақат улargина дили вайрон бўлган қуролдош қардошлар қалбида нима кечаётганини тушунишлари мумкин эди. Оддий касалхоналарда эса врачлар озгина нормадан чиқишни ҳам руҳий касаллик деб баҳолар эдилар.

Боб Роллнинг айтишича, «вьетнамлик»ларга ҳукуматнинг, мамлакатнинг муносабати ўзгаргунига қадар собиқ жангчиларнинг бошига не-не савдолар тушди. Эндиликда эса бутун Америкада ветеранлар учун саломатликни тиклаш марказлари очилган. Давлат касалхоналарида ҳам ана шундай бўлимлар бор. Бу ерда меҳр билан, оқибат кўрсатиб даволайдилар, солдатларнинг чил-парчин бўлган кўнглига малҳам қўядилар. Ҳукумат махсус ижтимоий, тиббий программалар ишлаб чиқмоқда ва уларни амалга ошириш учун маблағ ажратмоқда. Бошпанасиз ветеранлар учун уйлар бор. «Вьетнамлик»лар учун саёҳатлар ташкил этадиган чоғроқ анчагина муассасалар ишлаб турибди. Бу ҳам вайрон бўлган кўнгилларга шифо бахш этади. Боб Роллнинг ўзи ҳам ана шундай муассасалардан бирига бошчилик қилмоқда...

Учрашув вақтида ҳаяжонли дақиқалар кўп бўлди. Байналмилалчи жангчилар дафн этилган қабристонга боришганида АҚШ армиясининг собиқ генерали, 72 ёшли Гарольд Мурр 19 ёшли совет йигитларининг қабри устида йиғлади.

Америкаликлар биринчи группа инвалиди Сергей Белоусга инвалидлар аравачаси топширилаётганида иштирок этишди. Маълумки, совет хоккейининг машҳур устаси Владислав Третьяк канадалик ёш дарвозабонлар билан машқ ўтказиб, ишлаб топган пулига бешта аравача сотиб олган эди. Шулардан бири Тошкентга жўнатилган. АҚШлик меҳмонлар байналмилалчи йигитларимиз ҳарбий ватанпарварлик клубларида ўсмирлар орасида олиб бораётган ишлар билан қизиқдилар. Маълум бўлишича, АҚШлик ветеранлар ҳам тарбияси қийин ўсмирлар билан ишлашга кўп эътибор беришар экан. Шу тариқа тажрибани баҳам кўриш, болаларни бир-бирларига юбориб туриш ҳақида фикр юзага келди.

— Бу учрашувдан жуда мамнунмиз, — дейди байналмилалчи жангчи Василий Мельничук. — Бир неча йил муқаддам биз бир-биримизни душман деб ҳисоблардик. Эндиликда эса фарзандларимиз, невараларимиз сира жанггоҳларда учрашмасликлари керак, деган умумий фикрга келдик. Биз бу ерда ёрдам беришга ва ёрдамни қабул қилишга тайёрликнинг шоҳиди бўлдик. Хайрлашар эканмиз, бир-биримизга «Учрашгунча омон бўл, қардошим» дедик.

И. ГРЕБЕНЮК.

Республикамиз пойтахтида АҚШнинг Вьетнамдаги уруши ветеранлари ва собиқ совет байналмилалчи-жангчилари «Солдатлар тинчлик учун» шиори остида учрашдилар.

Олис қитъада халқ дипломатияси миссияси билан ўн олти нафар америкалик учиб келди.

СУРАТЛАРДА: байналмилалчи-жангчи Артур Эргашев ва АҚШ армиясининг собиқ генерали Гарольд Мурр; учрашув вақтида; АҚШ армиясининг собиқ полковниги Боб Ролл ва тошкентлик байналмилалчи-жангчи Степан Балакин.

Р. Шагаев суратлари (ЎзТАГ).

Келинг, бир кулишайлик

УЙҒОТИБ ЮБОРГАНИ УЧУН

Бир киши дўстига деди:

— Қаюмжон, биласенми, бошлиқ мени ишдан ҳайдади.

— Нега?

— Хуррак отиб, уни уйғотиб юборган эмишман.

ЖИДДИЙ СУҲБАТ

— Мен сиз билан жиддий гаплашиб олмоқчиман, — деди хотин.

— Бўпти, сен бошлайвер, мен ҳозир қайтаман, — жавоб берди эр.

БЎЛИШИ МУМКИН ЭМАС

Бир маст киши зўр бериб симёғочга калит тиқарди. Уни кўрган йўловчи сўради:

— Нима қиляпсиз, биродар? Ахир бу ерда ҳеч қанақа эшик йўқ-ку!

— Бўлиши мумкин эмас. Нега унда иккинчи қаватда чироқ ёниқ?

ПАТСИЗ ТОВУҚ

Норози бўлган хўранда официантни чақирди:

— Олиб келган товуғингизни қаранг, фақат териси-ю, суяги бор, холос.

— Нима, сизга пати билан берайми?

ЯНГЛИШГАН ЭКАНМАН

— Сенмидинг, ҳали мажлисда менга «Ақлли бўлиб кетибдилар» деб киноя қилган?

— Янглишган эканман, кечирасиз.

СУЗИШНИ ЎРГАНИШЯПТИ

Зудлик билан чақирилган водопровод тузатувчи икки соат кечикиб келди-да:

— Узр, жуда банд эдим, сал кечикдим. Хўш, мен келгунча қўл қовуштириб ўтирмай бирон чора кўргандирсиз?

— Албатта, сиз келгунча болаларни сузишга ўргатдим.

Ҳабибулла АБДУЛМАЖИДОВ.

ОҚШОМХОНЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Тошкент оқшоми» газетасининг навбатдаги сони 28 сентябрда чиқади.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлигининг

3-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

1989-90 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Сонли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори, электр-газ пайвандчи, кенг профилдаги станокчи, техника назорати бўлимининг контролёри, электр монтажчи (электр монтёр), **саноат ускуналари ремонти бўйича слесарь, механика йиғув ишлари слесари.**

ЎҚИШ МУДДАТИ — 1—3 ЙИЛ

ЎҚИШГА 8—10 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

3 йил муддат билан таълим олинадиган группаларнинг ўқувчиларига ўрта ҳунар-техника билим юртини тамомлаганлик ҳақидаги диплом берилади.

Ўқиш даврида 8 синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар бепул кўчалик ва ишчи кийим-боши ва 3 маҳал овқат, 10 синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар эса стипендия билан таъминланадилар.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 фоизи тўланади.

Билим юртига Тошкент шаҳрида ва шаҳарга яқин районларда яшовчи йигит-қизлар қабул қилинади.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртини аъло баҳога тамомлаган ўқувчилар ҳукумат қарорига биноан билим юртини тамомлагач мажбурий ишлаб бериш стажисиз олий ўқув юртларига ўқишга киришлари учун йўлланма берилади.

Билим юртида техника ижодиёти, бадиий ҳаваскорлик, фото тўгараклари, спорт секциялари ишлаб турибди. Чорвоқ посёлкаси районида ёзги дам олиш базаси мавжуд.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш талаб этилади: ариза, маълумот ҳақидаги ҳужжат, паспорт ёки туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, саломатлик ҳақидаги справка, яшаш жойидан справка, 6 дона фотосурат (3x4 см).

Адрес: Тошкент шаҳри, 50-алоқа бўлими, Гёте кўчаси, 54-уй (21, 49-автобусларнинг «3-СПТУ» бекати). Телефонлар — 65-06-55, 65-06-54.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг савдо Бош бошқармасига қарашли

«ЁШЛИК» МАКТАБ-МАГАЗИНИ

контролёр-кассирлар тайёрловчи 6 ОЙЛИК ва озиқ-овқат маҳсулотлари кичик сотувчиларини тайёрловчи

4 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

НАВБАТДАГИ ҚАБУЛНИ ЎТКАЗАДИ

ЎҚИШГА 16 ДАН 25 ЁШГАЧА БЎЛГАН, 8 ва 10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ, ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ПРОПИСКАДА ТУРУВЧИ ҚИЗЛАР КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқувчиларга ойига 50 сўмдан 64 сўмгача стипендия тўланади.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Айни вақтда ўқувчилар кечки мактабда ёки савдо техникумида ўқишларини давом эттиришлари мумкин.

«ЁШЛИК» мактаб-магазинини тамомлаб чиққан ўқувчиларга йирик магазинларда ишлаш учун йўлланмалар берилади ва уларга имтиёзли шартлар билан Совет савдоси техникумининг кечки бўлимига кириб ўқиш учун имконият яратилади.

ЎҚИШ РУС ВА ЎЗБЕК ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Кафанов кўчаси, 65-уй (1, 2, 5, 8, 10, 14, 16-трамвайлар билан борилади). Справкалар учун телефон— 55-75-15.

Реклама ва эълонлар

ИМОРАТЛАРИНГИЗНИ СУҒУРТА ҚИЛИНГ!

Иморатларни суғурта қилиш шартномалари бўйича тўлайдиган пулингизни ҳисоблаб чиқиб: — қиммат дейишингиз мумкин. Асло бундай эмас!

Табиий офат ёки бахтсиз ҳодиса хонадонингизга етказиши мумкин бўлган зарарни кўз олдингизга келтирсангиз, тўловнинг қиммат эмаслигига ишонч ҳосил қиласиз.

Кўнгилли равишда иморатларни суғурта қилиш шартномаларини тузишга ошиқинг.

Шартнома бир йил мобайнида амал қилади.

Тўловлар — суғурта пулининг ҳар 100 сўмидан 30 тийинни ташкил этади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ДАВЛАТ СУҒУРТА БОШҚАРМАСИ.

ҚАСБ ТАНЛАЙМИЗ!

ТЎРТ ОЙДА КАСБ ЭГАЛЛАЙСИЗ!

Агар сиз «Ташгортрикотажбит» ишлаб чиқариш бирлашмасига тўқувчининг шогирди бўлиб ишга келсангиз, ана шундай имкониятга эга бўласиз.

Бирлашмага Тошкент шаҳрида пропискаси бўлган қизлар таклиф қилинади.

Таълим — 6, 8 ва 10-класс ясси тўқиш машиналарида ҳамда «БРОДЕР» ва «СИМАК» маркали (Японияда ишлаб чиқарилган) қўлда тўқиш аппаратларида олиб борилади. Дастлабки ойда шогирднинг ойлиги 40—50 сўмни ташкил этади, кейинчалик — тариф бўйича (ишбай) маош тўланади.

ҚУЙИДАГИ АТЕЛЬЕЛАРГА МУРОЖААТ ҚИЛИНГ:

1-ателье — Октябрь райони — Навоий кўчаси, 14, телефон 41-59-46;

2-ателье — Куйбишев райони — Морозов кўчаси, 12, телефон 62-52-51;

6-ателье — Чилонзор райони — Ғ. Ғулом кўчаси, 7, телефон 78-22-60;

7-ателье — Собир Раҳимов райони — Абдураҳмонов кўчаси, 15, телефон 48-74-54;

8-ателье — Сергели райони — Спутник массиви, 7-квартал, 27-уй, телефон 58-95-31;

9-ателье — Чилонзор райони — Халқлар дўстлиги проспекти, 11 «а», телефон 45-09-85;

10-ателье — Ҳамза райони — Оҳангарон шоссеси, 41 «а», телефон 96-55-51;

11-ателье — Киров райони — Юнусобод массиви, 15-квартал, маиший хизмат шаҳарчаси, телефон 22-86-94.

«ТАШГОРТРИКОТАЖБИТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

СОБИР РАҲИМОВ РАЙОНИДАГИ
4-МАДАНИЯТ УЙИ
пуллик тўгаракларга

қабул эълон қилади

Маиший: бадиий тўқиш (қўлда ва машинада), **машинада кашта тикиш, бичиш ва тикиш** (эркаклар ва аёлларнинг кийимларини тикиш).

Ўқиш кундузи ва кечқурунлари рус ва ўзбек тилларида ҳафтада икки марта олиб борилади.

Машғулотлар группаларнинг комплектлашувига қараб бошланади.

1 — 2 йиллик курсларни тамомлаган кишиларга гувоҳномалар берилади.

Бадиий ҳаваскорлик ва халқ ижодиётлари тўгаракларига: халқ рақси, бал рақси, вокаль, қўғирчоқ театри, халқ чолғу асбоблари ансамбли, вокаль-чолғу асбоблари ансамбли, ёғочга ўйиб ёзиш (нақш). Тўгаракларга ҳамма хоҳловчилар қабул қилинади.

Баян-аккордеон, фортепиано, гитара, доира, рубоб, дутор, зарбли музика асбоблари класси бўйича музика студиясига.

Студияга эшитиш ва оҳанг ҳисси қобилиятидан қатъий назар барча хоҳловчилар қабул қилинади. Машғулотлар ҳар бир киши билан мустақил олиб борилади. Бошқа музика ўқув юртларига киришни истаганлар бу ерда махсус тайёргарликдан ўтишлари мумкин.

Катта ёшдагилар қисқартирилган программа бўйича дарс олишлари мумкин.

Музика студиясини битирувчиларга гувоҳнома берилади.

Тўгаракларга ҳар куни соат 10 дан 19.00 гача ёзилиш мумкин.

Адрес: Тошкент шаҳри, 4-Тансиқбоев массиви, 3-уй (59, 65, 82, 85-автобуслар; 19, 152-маршрутли таксилар; 10, 27-трамвайларнинг «Фарғона» кафеси» бекати). Телефон —29-31-55.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги

М. Қориёқубов номидаги ўзбек давлат филармонияси

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

3, 4 октябрь соат 19.00 да

М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИНИНГ СОЛИСТИ

Нуриддин ҲАЙДАРОВ

КОНЦЕРТИ

Программани артист Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройи кассаларида соат 14.00 дан бошлаб сотилмоқда.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 26/IX да **Зебуннисо** (19.00), 27/IX да **Қуёшга таъзим қил** (19.00), 28/IX да **Отелло** (19.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/IX да **Олтин девор** (19.30), 28/IX да **Нажот истаб** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 28/IX да **Паранжи сирлари** (19.30).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/IX да **Сўнаётган юлдузлар** (19.00), 27/IX да **Келинлар қўзғолони** (19.00), 28/IX да **Парвона** (19.00).

Кино

26 СЕНТЯБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

САНЪАТ САРОЙИ — **«Қўғирчоқ»** (16, 18.30, 20.40); **«Ўйна, ўйна»** (17, 19.30).
ИСКРА — **«Дастлабки юз йил қийин кечади»** (17, 20.00).
ДРУЖБА — **«Стадиондаги тентаклар», «Шарло» Испанияда»** (17, 20, 20.40).
ВЛКСМ 30 ЙИЛЛИГИ — **«Худонинг балоси»** (жуфт соатларда).
ВОСТОК — **«Уолл-стрит»** (16, 18.30, 21.00).
ЛИСУНОВ НОМЛИ — **«Ёввойи қалб»** (тоқ соатларда).
ВАТАН — **«Интерқиз»** (16, 18.30, 20.40).
ЧАЙКА — **«Қўғирчоқ»** (16, (18.30, 20.40).
МОСКВА — **«Интерқиз»** (16, 18, 20.40).
ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ — **«Интерқиз»** (16, 18.30, 21.00).

27 СЕНТЯБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

САНЪАТ САРОЙИ — **«Қўғирчоқ»** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.40); **«Ўйна, ўйна»** (12, 14.30, 17, 19.30).
ИСКРА — **«Дастлабки юз йил қийин кечади»** (11.30, 14, 17, 20.00).
ДРУЖБА — **«Стадиондаги тентаклар», «Шарло» Испанияда»** (11, 14, 17, 20, 12, 15, 18, 20.40).
ВЛКСМ 30 ЙИЛЛИГИ — **«Худонинг балоси»** (жуфт соатларда).
ВОСТОК — **«Уолл-стрит»** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).
ЛИСУНОВ НОМЛИ — **«Ёввойи қалб»** (тоқ соатларда).
ВАТАН — **«Интерқиз»** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).
ЧАЙКА — **«Қўғирчоқ»** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.40):
МОСКВА — **«Интерқиз»** (11, 13.30, 16, 18, 20.40).
ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ — **«Интерқиз»** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

«ПАХТАКОР» МАРКАЗИЙ СТАДИОНИДА
28 сентябрь соат 18.00 да СССР 52-биринчилиги учун
«ПАХТАКОР» (Тошкент) — **«НЕФТЧИ»** (Боку)
1-лига командалари ўртасида
ФУТБОЛ

Танаффус вақтида—спорт-буюм лотереяси ўйналади.

Лотерея билетларининг серия номерлари 040000дан 042000 гача.

БИЛЕТЛАРНИ ЎЗ ВАҚТИДА СОТИБ ОЛИНГ.

ДИҚҚАТ!
«ТОШКЕНТВИНО» КОМБИНАТИ КЛУБИ
конференциялар, йиғилишлар, слётлар ва бошқа тадбирларни ўтказиш учун
300 ЎРИНЛИ МАЖЛИСЛАР ЗАЛИНИ
ИЖАРАГА БЕРАДИ

Залдан фойдаланганлик учун шартлашилганига кўра ҳақ тўланади.

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона—32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши—32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги —32-54-19; ижтимоий масала — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32-54.15; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.